

JAVNI ZAVOD
RATITOVEC
ŽELEZNIKI

**STRATEGIJA RAZVOJA TURIZMA
OBČINE ŽELEZNIKI
ZA OBDOBJE 2023 – 2032**

(sprejeta na __. seji Občinskega sveta Občine Železniki, dne)

Železniki, 2023

KAZALO

1. IZHODIŠČA ZA PRIPRAVO STRATEGIJE RAZVOJA TURIZMA V OBČINI ŽELEZNIKI 2023 – 2032	4
2. ANALIZA STANJA V PONUDBI IN POVPRASEVANJU	5
2.1. Geografske značilnosti ter možnosti in priložnosti za razvoj turizma.....	5
2.1.1. Splošni opis območja	5
2.1.2. Prometna dostopnost in oddaljenost od turističnih centrov	6
2.1.3. Naravne značilnosti in danosti	8
2.1.4. Kulturna krajina.....	9
2.1.5. Kulturno-zgodovinske in etnološke danosti.....	11
2.1.6. Muzejske zbirke v občini Železniki	14
2.1.6.1. Muzej Železniki	14
2.1.6.2. Groharjeva hiša v Sorici.....	14
2.1.6.3. Etnografski muzej Davča.....	15
2.1.6.4. Dom Cankarjevega bataljona v Dražgošah.....	15
2.1.6.5. Gasilska zbirka v Selcih.....	15
2.1.7. Domača obrt	15
2.1.7.1. Klekljanje.....	16
2.1.7.2. Kovaštvo	17
2.1.7.3. Dražgoški kruhki.....	17
2.1.7.4. Trenje lanu, izdelava platna	18
2.2. Ponudniki gostinskih in turističnih storitev	19
2.2.1. Prenočitvene zmogljivosti	19
2.2.2. Gostinska ponudba	21
2.2.3. Turistične kmetije.....	23
2.2.4. Planinske kočje.....	23
2.3. Športna ponudba	24
2.3.1. Športni objekti	24
2.3.1.1. Športna dvorana Železniki	24
2.3.1.2. Športni park Dašnica.....	25
2.3.1.3. Plavalni bazen Železniki	25
2.3.1.4. Športni park Rovn	25
2.3.1.5. Ostali športni objekti.....	26
2.3.2. Pohodništvo	26
2.3.3. Kolesarjenje.....	27
2.3.4. Zimski športi	28
2.3.4.1. Smučišče Rudno.....	28
2.3.4.2. Smučišče Soriška planina.....	29
2.3.4.3. Smučišče Cerčno	29
2.3.4.4. Smučišče Stari Vrh	29
2.3.5. Ostali športi	30
2.4. Prireditve	30
2.4.1. Tradicionalne etnološke prireditve.....	30
2.4.2. Ostale prireditve	31
3. NAČIN ORGANIZIRANOSTI TURIZMA.....	34

3.1.	Nacionalna raven	34
3.1.1.	Javni sektor.....	34
3.1.2.	Podjetniški sektor	34
3.1.3.	Civilna družba	35
3.2.	Regionalna raven	36
3.2.1.	BSC poslovno podporni center Kranj, Regionalna razvojna agencija Gorenjske 36	
3.2.2.	Gorenjska turistična zveza.....	37
3.2.3.	Razvojna agencija Sora d.o.o. – Turizem Škofja Loka.....	37
3.2.4.	Območna obrtno-podjetniška zbornica Škofja Loka.....	38
3.3.	Organiziranost turizma v občini Železniki	38
3.3.1.	Javni zavod Ratitovec (JZR)	38
3.3.2.	Turistična društva	40
4.	ANALIZA PREDNOSTI IN SLABOSTI TURISTIČNE PONUDBE IN POVPRAŠEVANJA V OBČINI ŽELEZNIKI.....	41
4.1.	Prednosti	41
4.2.	Slabosti	41
4.3.	Priložnosti.....	42
4.4.	Nevarnosti.....	42
5.	OPREDELITEV CILJEV RAZVOJA TURIZMA V OBČINI ŽELEZNIKI	43
6.	ČLANI DELOVNE SKUPINE ZA PRIPRAVO STRATEGIJE RAZVOJA TURIZMA OBČINE ŽELEZNIKI ZA OBDOBJE 2023 – 2032.....	57

1. IZHODIŠČA ZA PRIPRAVO STRATEGIJE RAZVOJA TURIZMA V OBČINI ŽELEZNIKI 2023 – 2032

Turizem, aktivno preživljanje prostega časa, je ena od tistih dejavnosti, ki pomembno posega na vsa področja gospodarskega in družabnega življenja. Turisti se usmerjajo v iskanje doživetij in tu so kulturna in naravna dediščina ter podeželje tista kombinacija, ki imajo za taka doživetja na voljo vse pogoje.

Namen strategije razvoja turizma je predstaviti izhodišča turističnega gospodarstva, podati cilje in opredeliti ukrepe, s katerimi želimo spodbuditi razvoj turizma v občini.

Za pripravo strategije razvoja turizma v občini Železniki je občinska uprava Občine Železniki pooblastila Javni zavod Ratitovec, da prevzame pripravo Strategije razvoja turizma Občine Železniki za naslednje obdobje. Direktor JZR. Gregor Habjan je pozval Strokovni svet za turizem, da predlaga predstavnike zainteresirane javnosti in civilne družbe, ki so pomembno vpeti v turizem občine Železniki. Oblikovala se je skupina, ki je na treh delovnih srečanjih od marca 2022 do maja 2022 sooblikovala vsebino Strategije razvoja turizma v občini Železniki.

Pri oblikovanju strategije razvoja turizma v občini Železniki smo upoštevali izhodišča in smernice razvoja, opredeljene v naslednjih razvojnih dokumentih:

- Strategija razvoja občine Železniki za obdobje 2022 – 2028
- Strategija trajnostne rasti slovenskega turizma 2022 – 2028
- Zelena shema slovenskega turizma
- Strategija turizma za škofjeloško območje 2020+
- Strategija turizma Škofjeloško 2027
- Regionalni razvojni program Gorenjske 2021 – 2027
- Strategija lokalnega razvoja za lokalno akcijsko skupino loškega pogorja

Evalvacijo sprejete strategije bo enkrat letno izvajal Strokovni svet za turizem pri Javnem zavodu Ratitovec.

2. ANALIZA STANJA V PONUDBI IN POVPRASEVANJU

2.1. Geografske značilnosti ter možnosti in priložnosti za razvoj turizma

2.1.1. Splošni opis območja

Občina Železniki je ena izmed 213 občin v Republiki Sloveniji s središčem v mestu Železniki. Leži v zgornjem delu Selške doline (pod 1666 m visokim Ratitovcem) in spada v Upravno enoto Škofja Loka ter skupaj z ostalimi 18 občinami v gorenjsko statistično regijo, ki je z 9,9 % površine države šesta največja slovenska regija. Občina Železniki meji na sosednje občine: Bohinj, Tolmin, Cerčno, Gorenja vas – Poljane, Škofja Loka in Kranj.

Naselja v občini Železniki in sosednje občine (pripravil Marko Demšar, univ. dipl. inž. geod.)

Občina Železniki se razprostira na 163,8 km² površine, kjer živi 6.684 prebivalcev; naselje Železniki ima 2.933 prebivalcev (na dan 1. 1. 2022, SURS). Obsega zgornji del Selške doline z začetkom v Dolenji vasi in se nadaljuje skozi Selca do Železnikov, ter se nato v dveh krakih

zaključni v Sorici oziroma Davči. Iz novega centra Železnikov se proti severu pride skozi vas Rudno v Dražgoše.

Slika 1: Železniki (foto: Anže Krajnik)

Mesto Železniki je občinsko središče, na katerega gravitira celotno funkcijsko območje občine, ki ga sestavlja 29 naselij. Naselja, ki so razdeljena na 6 krajevnih skupnosti, so: Železniki, Davča, Dolenja vas, Dražgoše, Golica, Kališe, Martinj Vrh, Ojstri Vrh, Osojnik, Podlonk, Podporezen, Potok, Prtovč, Ravne, Rudno, Selca, Lajše, Smoleva, Spodnja Sorica, Spodnje Danje, Studeno, Topolje, Torka, Zabrdno, Zabrekve, Zala, Zali Log, Zgornja Sorica in Zgornje Danje.

Občina Železniki se je leta 2016 pobratila s hrvaškim mestom Lepoglavo, aktivno pa sodeluje tudi z italijanskim Innichenom.

2.1.2. Prometna dostopnost in oddaljenost od turističnih centrov

Glavna cestna povezava, ki pripelje v občino Železniki, poteka iz Škofje Loke, skozi Dolenjo vas, Selca, Železnike in naprej skozi Zali Log preko Petrovega Brda na Primorsko. Od Škofje Loke do Petrovega Brda je 34 kilometrov in Železniki so približno na sredini. Iz Železnikov preko Rudna in Dražgoš cestna povezava vodi v Kropo, ter naprej v Radovljico, na Bled,

Jesenice... Za turizem je zelo pomembna tudi cestna povezava iz Železnikov preko Sorice in Soriške planine do Bohinja. Do Bohinja vodi tudi makadamska cesta z Rudna, preko Rovtarice in Vresja. Cesta preko Davče vodi do Smučarskega centra Cerkno, v Cerkno, Tolmin... Prav tako je za turiste zanimiva panoramska cesta, ki poteka iz Soriške planine do Petrovega Brda, mimo Zgaga, čez Močilarjev grič do Jemca, naprej mimo bivšega obrata Niko d.d., čez Vrhovčev most, preko Razpeta do Tuškovega griča. Panoramska cesta nudi čudovite poglede na okoliške hribe, Triglav, Kamniške Alpe, Karavanke ter Škofjeloško pogorje.

Na območju Železnikov poteka šest regionalnih cest.

Številka	Potek ceste
403	Bača – Petrovo Brdo – Podrošt – Češnjica – Škofja Loka (regionalna cesta II. reda)
635	Radovljica – Kamna Gorica – Lipnica – Kropa – Rudno – Češnjica (regionalna cesta III. reda)
RT 909	Bohinjska Bistrica – Vresje – Sorica – Petrovo Brdo (regionalna cesta III. reda)
RT 910	Sorica – Podrošt (regionalna cesta III. reda)
RT 911	Rudno – Rovtarica – Vresje (regionalna cesta III. reda)
RT912	Zali Log – Davča – Novaki – Cerkno (regionalna cesta III. reda)

Regionalne ceste na območju občine Železniki (Vir: Uredba o kategorizaciji državnih cest)

• **Razdalje do nekaterih krajev:**

- Ljubljana: 38 km
- Škofja Loka: 16 km
- Letališče Jožeta Pučnika: 32 km
- Bled (preko Kroke): 33 km
- Bohinj (preko Soriške planine): 32 km
- Tolmin: 51 km

Redna avtobusna povezava je samo iz Škofje Loke do Zalega Loga. V času šolskega pouka se javni avtobusni prevoz izvaja še do Sorice in Dražgoš. V letu 2020 in 2021 je bila v času poletnih počitnic med vikendi (sobota, nedelja) in prazniki dvakrat dnevno še avtobusna povezava Škofja Loka – Železniki – Soriška planina – Bohinj in obratno. Linija naj bi ostala

tudi v prihodnje. Med zimskimi počitnicami je bila v letu 2022 poskusno uvedena linija Škofja Loka – Rudno – Soriška planina, namenjena prevozu smučarjev.

2.1.3. Naravne značilnosti in danosti

Občina Železniki leži v zgornjem delu Selške doline. Za pretežni del površin občine je značilna velika reliefna razgibanost. Manjši, dolinski, del predstavljata Selško in Studensko

polje (okrog 450 m), kjer se reka Selška Sora razširi v manjšo kotlino. Na južni strani je občina zaprta s pobočji Škofjeloškega hribovja (Blegoš 1562 m), na zahodni s pobočji Porezna (1630 m), na severni pa s pobočji Jelovice in Ratitovca (1666 m). Glavna reka skozi dolino je Selška Sora, ki teče vzdolž cele doline in izvira v Zgornji Sorici na nadmorski višini 904 m.

Naravne značilnosti v občini zaznamuje izjemno število podzemnih jam in brezen, najbolj zanimiva jama je jama Konasnica nad Dražgošami. Med naravnimi danostmi izstopajo številni slapovi: Davški slapovi, Lomski slap, slap Skočnik, slap Šprucar. V Plenšaku pod Prtovčem je naravna plezalna stena.

Slika 2: Ratitovec

Ne smemo pozabiti na bogastvo rastlinskega in živalskega sveta. Del občine na območju Jelovice in Ratitovca spada v zaščiteno območje Natura 2000, kamor sodi tudi barje Ledine. Natura 2000 je ekološko omrežje, ki se razvija v vseh državah Evropske unije. Vanj so vključena vsa območja, ki so pomembna za ohranjanje ogroženih rastlin, živali in njihovih

življenjskih okolij. Na tem območju med drugimi živalmi živijo tudi divji petelin, planinski orel, sokol selec, koconogi čuk, gams, srna, jelen, občasno tudi medved, v vodi pa se nahajajo potočna postrv, šarenka ter lipan. Pester je tudi rastlinski svet s številnimi vrstami redkih cvetnic in mahov. Med drugim najdemo okrogloolisasto rosiko, dlakavo mahovnico, avrikelj, planiko, črno murko, triglavsko rožo, svišč, planinski pelin, zlato jabolko, alpski srobot in rododendron.

Samo mesto Železniki je v dolini in ko se povzpemo na okoliške hribe ter vrhove, se odprejo lepi razgledi na okoliške vrhove in kraje. Razgled z Ratitovca prištevajo med najlepše v slovenskih gorah. Julijci so z Ratitovca vidni kot enotno nazobčano gorovje, Karavanke pa kot dolgo obzidje, ki se v daljavi navezuje še na Grintovec. Tudi Dražgoše so zaradi svoje sončne lege, pogleda na Triglav in lepih razgledov po Škofjeloškem hribovju zelo zanimive, prav tako Davča in Sorica.

2.1.4. Kulturna krajina

Kulturna krajina je splošni/ljudski pojem, ki se je že od uveljavitve etnologije kot znanstvene vede pojavljal kot termin za označevanje naravnih in kulturnih posebnosti v krajini oziroma v naprej določenem in zamejenem prostoru, kljub temu pa je termin dobil mednarodno veljavo šele s sprejetjem evropske konvencije o kulturni krajini, ki je bila ratificirana 1. marca leta 2004.

Med območja v Sloveniji, kjer je krajinska komponenta pokrajine še posebej izstopajoča, sodi območje zgornjega dela Selške doline. "Vasice na južnih prepadnih stenah ratitovškega pogorja so zaradi zgodovinskih ter naravno-geografskih danosti po Strategiji prostorskega razvoja Slovenije iz leta 2004 uvrščene med območja, ki veljajo kot prepoznavna območja Slovenije z vidika kulturnega in simbolnega pomena pokrajine." (Kopač, 2004, 55-56) Geografsko gledano gre za območje, kjer Julijske Alpe in nasploh gorski masiv vzhodnih Alp prehaja v predalpski svet ter tako ustvarja specifične geološke in geomorfološke oblike, ki jih ni moč najti drugje. Prav tako kot naravna dediščina pa je na preučevanem območju bogata tudi kulturna komponenta, saj so vasice, kakor tudi posamezne strukture znotraj vasi, kot krajinske vedute, izjemne zaradi tesne povezave s srednjeveško freisinško kolonizacijo in naselitvijo Tirolcev iz okolice Innichena, ki je tu potekala vse od leta 1286.

Slika 3: Ivan Grohar v Sorici

Vasi Zgornja in Spodnja Sorica, Zgornje ter Spodnje Danje, Zabrdno, Torka in Ravne ter njihova bližnja okolica so v zgornjem delu Selške doline zavarovane s konvencijo o kulturni krajini. Konvencija na tem območju ščiti mozaično kulturno krajino, ki obdaja visokogorske vasi in zaselke, vpete v strma pobočja Ratitovca (glej priložen zemljevid).

Poleg vasi v zgornjem delu doline, ki predstavljajo največji in najbolj pomemben del ohranjene krajine, pa se znotraj občine Železniki ščiti še širše območje Zalega Loga. Vas Zali Log in okolico se ščiti z namenom ohranjanja značilnega gručastega naselja v subalpski dolini, ki z izjemnim stavbnim redom zaključuje veduto ozke doline. Nedaleč stran od Zalega Loga, nekoliko višje v predelu Davče, pa se varuje tudi tako imenovano območje Šoštarjevega kovka, ki je pomembno zaradi izjemnega prepleta prostorskih sestavin na relativno majhnem območju.

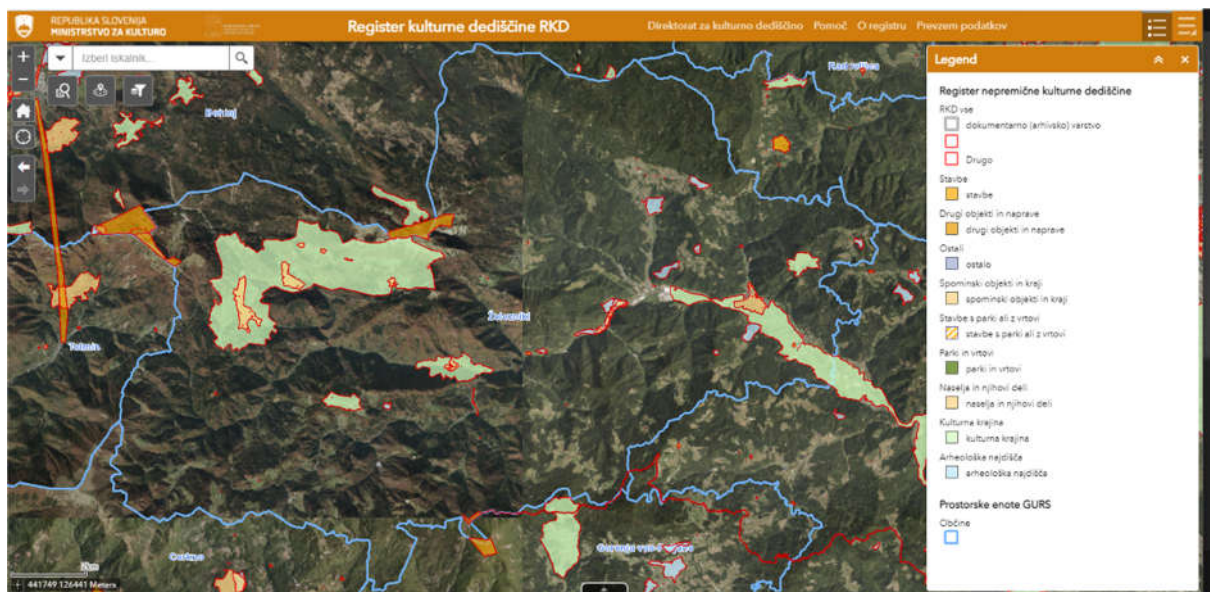
S stališča naravne in kulturne dediščine pa so izjemni tudi posamezni deli spodnjega dela Selške doline na območju med Železniki in Škofjo Loko. Med večje varovane enote na tem delu spada reka Selška Sora z dolinskim dnom reke, ki z obrečno vegetacijo predstavlja

linearno prostorsko prvino, s travišči in lesenimi kozolci ter sklenjenimi vaškimi jedri pa se ohranja izjemna krajinska slika.

Znotraj konvencije pa je vključeno tudi manjše območje okoli vasi Topolje, za katerega je značilno, da travniki, postavljeni na terasah, in gručasto naselje prikazujejo in ohranjajo izjemno pokrajinsko veduto predalpskega sveta.

[Register Kulturne dediščine RKD \(gov.si\)](http://gov.si)

Slika 4: ZEMLJEVID – Z zeleno barvo so označena območja kulturne krajine znotraj občine Železniki. Od leve proti desni si sledijo po naslednjem vrstnem redu: območje Sorice, Spodnje in Zgornje Danje, Zabrdno, Torka in Ravne, na območju Davče Šoštarjev kovk, nižje v dolini območje Zalega Loga, nato območje Selške Sore in nad tem območje Topolj.

2.1.5. Kulturno-zgodovinske in etnološke danosti

Občina Železniki leži v zgornjem delu Selške doline. Že leta 973 se vas Selca omenja v posebni listini, s katero je nemški cesar 30. junija tega leta podelili zemljo v Selški dolini v last freisinskim škofom in v njihovi lasti je ostala vse do leta 1803. V spomin na podpis te listine občina Železniki 30. junija praznuje občinski praznik.

Iz darilne listine iz leta 973 je razvidno, da je bila Selška dolina redko poseljena, zato so freisinški škofje začeli načrtno naseljevati slovensko govoreče prebivalce. Prvi val kolonizacije, ki jo imenujemo tudi srednjeveška kolonizacija, je zajel vzhodni del doline (Podlonk – Škovine – Smoleva – Ojstri Vrh). Drugi val kolonizacije imenujemo soriška

kolonizacija, zajel pa je celotno ozemlje pod Ratitovcem, od Sorice do Podlonka. Tu so bili naseljeni edini tuji naseljeniki, in sicer nemško govoreči Tirolci iz doline Pustertall. Skozi stoletja so se nemški prebivalci začeli mešati s slovenskimi, tako da danes njihove naslednike lahko prepoznamo le še po nemških priimkih, kot so Frelih, Thaler, Koblar, Šmid, Torkar, Veber... Proti sredini 14. stoletja se je načrtno poseljevanje končalo. Slabo poseljen je ostal le hribovit del dna doline, kjer se danes nahajajo Železniki. Tako so freisinski škofje, ki so zelo dobro poznali naravne zaklade doline, kot so železova ruda, les, hitro tekoča voda, v ta del doline povabili italijanske kovače iz Furlanije, da bi pričeli z železarsko dejavnostjo. Furlani so že poznali moderne načine taljenja železa v plavžih in predelave železa. Leta 1348 se je tako začel razvijati kraj Železniki, ki je svoje prvo ime dobil prav po Italijanah oz. Lahih, saj so ga okoliški prebivalci imenovali Lahovše. Kolonizacija ostalih hribovskih vasi se je končala v začetku 17. stoletja, imenujemo pa jo rovtarska kolonizacija.

Slika 5: Plavž v Železnikih

Prva listina, ki govori o železarskih naseljencih, torej izvira iz leta 1348, ko je zemljiški gospod železarjem podelil pravice o uporabi zemljišč, vodne sile, gozdov, rudnikov in tako ustanovil železarsko naselbino – Železnike. Manufakturno-železarska industrija, ki so jo omogočile velike zaloge železove rude po okoliških hribih, bogate zaloge lesa ter reka Sora kot pogonska sila, je dajala utrip mestu vse do leta 1902, ko je predvsem zaradi nekonkurenčnosti železarstvo propadlo. Danes nas na nekdanje železarsko življenje v mestu spominjajo mogočne eno ali dvonadstropne hiše z zamreženimi okni in kovanimi polkni. Značilne

fužinarske hiše imajo veliko arhitekturnih elementov iz 17. stoletja: obokani prostori, datirani portali, arkade, pomoli in balkoni. Najstarejši stavbi sta Plnada in Plavčeva hiša, kjer je tudi muzej s krajevno muzejsko zbirko in maketnim prikazom nekdanjih železarskih obratov ter turistična poslovalnica. Pod spomeniško zaščiten objekt spadata tudi kamnito obokana mostova čez Selško Soro, in sicer most Na Klovžah ter most Pod Grivo. Značilna kritina hiš na tem območju je skril, ki so ga kopali in obdelovali v skrilolomu Groblje nad Zalim Logom. Največja značilnost Železnikov pa je vsekakor ohranjen plavž za taljenje železove rude, ki je edinstven v Evropi in je zavarovan kot tehniški spomenik. Plavž je edini ohranjeni gospodarski objekt iz časov železarstva, pred njim sta včasih stali fužina ter skladišče za oglje in rudo, ob lesenih rakah in v zemljo skopanih kanalih za dovod vode pa cela vrsta kovačnic oz. vigenjcov. Danes se stari ročni način kovanja žebeljev ohranja s pomočjo skupine kovačev, ki na prireditvah in ob obiskih turistov prikazujejo kovanje žebeljev na način kot so to delali nekoč. Na pestro zgodovino 600-letnega železarstva nas poleg zanimive stavbne dediščine v starih Železnikih spominjajo tudi ostanki rudnih jam na okoliških pobočjih.

Zelo pomemben del kulturne krajine so bili tudi mlini in žage na vodni pogon. Nekoč so skoraj vse domačije na podeželju imele svoje mline za mletje žita, danes pa so vidni samo še ostanki nekaterih mlinov. Po koncu železarstva so na mestih, kjer so stale fužine, te obrate predelali v žage za razrez hlodovine, ki se do danes prav tako niso ohranile.

Pogled v vojaško zgodovino nas pripelje do Rupnikove linije in Rapalske meje, ki potekata na tem območju. Utrdbe Rupnikove linije na Ratitovcu predstavljajo začetek zvezne obrambne linije, ki se je raztezala od Ratitovca, preko Blegoša, Žirovskega Vrha, Logatca, Cerknice do Reke. Na tem območju je bilo pred 2. svetovno vojno zgrajenih 11 bunkerjev, ki pa niso nikoli služili namenu, za katerega so bili zgrajeni, so pa še vedno zelo dobro ohranjeni. Druga je Rapalska meja, po kateri je po vrhu Soriške planine med obema vojnoma potekala meja med nekdanjo Jugoslavijo in Italijo. Tudi tu so še vedno vidni številni bunkerji in podzemni hodniki ter kasarna na južni strani Lajnarja.

2.1.6. Muzejske zbirke v občini Železniki

2.1.6.1. Muzej Železniki

Javni zavod Ratitovec upravlja z Muzejem Železniki v Plavčevi hiši, kjer so razstavljene zbirke Muzejskega društva Železniki: železarstvo (rudarstvo, fužinarstvo, žebjarstvo), lesarstvo (sodarstvo, oglarjenje, žagarstvo), skrilna kritina, čipkarstvo, dražgoški kruhki, društvena dejavnost (Planinsko društvo za Selško dolino Železniki, Sokolsko društvo), spominske zbirke dr. Francetu Koblarju, dr. Valeriji Strnad, Niku Žumru, Gojmiru Antonu Kosu in zbirka NOB. V okviru Muzeja Železniki deluje tudi Galerija, ki je namenjena priložnostnim muzejskim in likovnim razstavam.

2.1.6.2. Groharjeva hiša v Sorici

Rojstna hiša impresionista Ivana Groharja je preurejena v prostor, v katerem so urejene Groharjeva spominska zbirka (slikarjevi predmeti in slike iz njegovega zgodnjega obdobja), galerija, etnografska zbirka (predstavljeni so obrtniki: kolarji, drvarji, krojači, šivilje, kroveci skrilastih streh), likovna in glasbena delavnica.

Slika 6: Groharjeva hiša v Sorici

2.1.6.3. Etnografski muzej Davča

Turistično društvo Davča je uredilo muzejsko zbirko o platnarstvu. Zbirka predstavlja predelavo lanu in izdelavo lanenega platna. V prostorih muzeja za osnovnošolce organizirajo delavnice s področja platnarstva.

Slika 7: Etnografski muzej v Davči

2.1.6.4. Dom Cankarjevega bataljona v Dražgošah

Loški muzej Škofja Loka je v domu Cankarjevega bataljona uredil zbirko z naslovom Dražgoše med drugo svetovno vojno. Poleg tega pa je razstavljen tudi nekaj stare kmečke opreme.

2.1.6.5. Gasilska zbirka v Selcih

Gasilska zbirka je v lasti Gasilskega društva Selca in je postavljena v gasilskem domu v Selcih, kjer hranijo predmete gasilske dejavnosti in bogat foto arhiv društva.

2.1.7. Domača obrt

Občina Železniki je bila skozi zgodovino prepletena z različnimi rokodelci: kovači, pletarji, čipkaricami, izdelovalci dražgoških kruhkov, tkalci, usnarji, kolarji, oglarji, sodarji, čevljarji, mlinarji, žagarji, obdelovalci skrilja. Proizvajali so izdelke za lastne potrebe ter za prodajo.

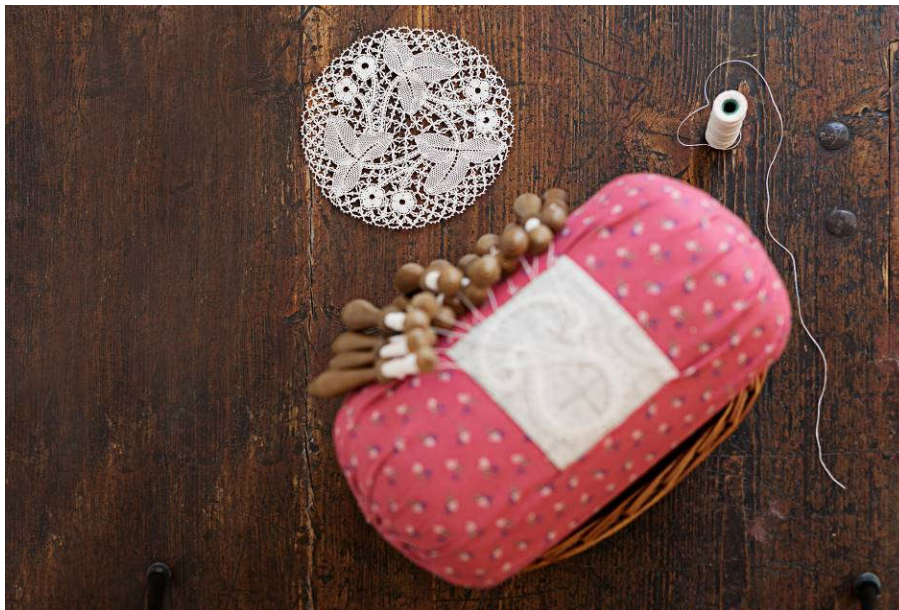

Nekatere obrti so še vedno žive in zagotavljajo rokodelcem dodaten vir zaslužka. Ta znanja je potrebno ohraniti, jih prenesti na mladi rod in s tem ohranjati tradicijo, ki je zelo zanimiva tudi za obiskovalce.

2.1.7.1. Klekljanje

V Železnike je prvo znanje o izdelovanju klekljanih čipk leta 1881 prinesla Štatorjeva Katra, ki se je klekljanja naučila v Idriji, kjer je služila. Klekljanje se je hitro razširilo med dekleti in ženami, pa tudi moškimi, ki so po zatonu železarstva ostali doma in niso odšli v tujino. Podjetni trgovci so odkupovali čipke in jih zamenjevali za hrano in blago. Tako je klekljana čipka več desetletij mnogim družinam predstavljala edini vir zaslužka. Prva čipkarska šola je bila ustanovljena leta 1907 in je z dvema krajšima prekinitvama delovala do leta 1960. Čipkarsko šolo so ponovno obudili leta 1994. Vsako leto čipkarsko šolo obiskuje veliko učenk in učencev, ki se učijo najzahtevnejših tehnik klekljanja. Turistično društvo Železniki ima v svojem sklopu tudi klekljarsko sekcijo, kamor so vključene klekljarice, ki klekljajo čipke za prodajo in razstavo. Že od leta 1963 organizirajo čipkarske dneve, kjer se glavno dogajanje prepleta okoli klekljane čipke.

Slika 8: Klekljanje (foto Katja Jemec)

Leta 2015 je bilo Klekljanje slovenske čipke vpisano v Register nesnovne kulturne dediščine:

<http://www.nesovnadediscina.si/sl/register/klekljanje-slovenske-cipke>

Klekljanje čipk v Sloveniji je od leta 2018 vpisano na Unescov Reprezentativni seznam nesnovne kulturne dediščine:

<https://ich.unesco.org/en/RL/bobbin-lacemaking-in-slovenia-01378>

Vpis na Unescov seznam je veliko priznanje rokodelski spretnosti, obenem pa z vpisom pridejo tudi obveznosti in odgovornost lokalne skupnosti, da ohranja zdravo in ustvarjalno okolje, kjer se ta nesnovna dediščina prenaša in razvija.

2.1.7.2. Kovaštvo

Prva listina, ki govori o kovačih, izvira iz leta 1348, ko je zemljiški gospod železarjem podelil pravice o uporabi zemljišč, vodne sile, gozdov, rudnikov in tako ustanovil železarsko naselbino – Železnike. Kovači so v Železnikih kovali predvsem žeblje, za lastne potrebe pa tudi ostale izdelke. Kovaštvo je zamrlo kmalu po tem, ko je ugasnil zadnji plavž in danes v Železnikih ni nobenega kovača. To zanimivo obrt se da ogledati v muzeju v Železnikih, kjer je s pomočjo maket prikazano življenje in delo kovačev. Stari način kovanja pa prikazuje kovaška skupina. Na raznih prireditvah in skupinam tako pokažejo, kako so nekoč ročno kovali žeblje, obiskovalci pa lahko tudi sami poprimejo za kladivo in si skujejo žebelj.

2.1.7.3. Dražgoški kruhki

Dražgoški kruhki so ročno oblikovani in okrašeni medeni kruhki, ki so dobili ime po vasi Dražgoše. Najstarejši obliki sta okrašeno srce in krajček – medeni kruhek v obliki polmeseca. Poleg tega se izdelujejo v najrazličnejših oblikah, kot so majolka, zvezda, fajfa, rožica, Miklavž. Izdelani so iz medenega testa in ročno oblikovani s cvetličnimi motivi, kot so planika, nagelj, pšenični klas, grozdje, travniške rože. Vsak izdelek je unikat. Izdelovanje dražgoških kruhkov sega več kot 200 let nazaj. Osnovni sestavini sta med in moka. Izdelovanje dražgoškega kruhka se je prenašalo iz roda v rod in tudi danes je tako; v Dražgošah pa pripravljajo tudi delavnice za osnovnošolce. Dražgoški kruhki so primerni za darila, so obstojni in se ne lomijo. So originalni spominek iz naših krajev, po katerem je še danes povpraševanje. Razlikujejo se od loških kruhkov, lecta in se v pristni obliki izdelujejo samo pri nas.

Slika 9: Dražgoški kruhek

Izdelovanje malih kruhkov in lesenih modelov je od 2018 vpisano v Register nesnovne kulturne dediščine:

<http://www.nesovnadediscina.si/sl/register/izdelovanje-malih-kruhkov-lesenih-modelov>

Enota mali kruhek je prav tako v registru alpske nesnovne kulturne dediščine:

https://www.intangiblesearch.eu/show_ich_detail.php?db_name=intangible_search&lingua=inglese&idk=ICH-AFMIH-0000001531

2.1.7.4. Trenje lanu, izdelava platna

V Davči so tja do konca 60-ih let prejšnjega stoletja na vsaki večji kmetiji sejali lan, ga trli, predli na kolovratu in tkali platno. Vendar pa je s prodorom umetnih vlaken na tržišče ta dejavnost na podeželju pričela izumirati. Z namenom ohranjanja opravil in običajev, povezanih s predelavo lanu, je Turistično društvo Davča pričelo s prireditvijo Dan teric. Glavni namen kulturno-etnološke prireditve Dan teric je ohranjanje tradicije pridelave lanu. Na starih orodjih prikazujejo proces predelave lanu od bilke do platna, obiskovalce pa seznanijo tudi z zanimivimi navadami in običaji.

2.2. Ponudniki gostinskih in turističnih storitev

2.2.1. Prenočitvene zmogljivosti

V občini je 22 ponudnikov nastanitvenih storitev, od tega le Krekova koča na Ratitovcu ni odprta preko celega leta. Dva ponudnika imata več različnih nastanitvev. Skupno število postelj znaša 286. V to številko ni všteta Krekova koča, ki ima 25 ležišč, prav tako ne kampa. Kamp Soriška planina ima 10 kampirnih prostorov in 15 prostorov za avtodome in prikolice, Kampirni prostor pr' Vrhovec pa 5 prostorov za avtodome in prikolice. Gostišče Tolc ima mednarodni okoljski trajnostni znak Zeleni ključ.

Ponudnik	Kraj	Hiša	Apartma	Sobe	Kamp	Skupno št. ležišč
Apartma Ajda	Železniki	0	1	0	0	5
Apartma Pr' Grogori	Podlonk	0	1	0	0	4
Apartma Vrhovec	Davča	0	1	0	0	4
Apartmaji Čumar	Davča	0	4	0	0	18
Apartmaji Peternelj	Davča	0	2	0	0	9
Apartmaji pr Potokar	Podlonk	0	2	0	0	8
Apartmajska hiša 'Na Bršklanovc'	Martinj Vrh	1	0	0	0	6
Dotik gozda	Davča	1	0	0	0	4
Glamping Vrhovec	Davča	0	0	0	2 glamping	4
Gostišče Brunarica Soriška planina	Soriška planina	0	0	7	0	30
Hiša na Sončni strani Jelovice	Dražgoše	1	0	0	0	8
Gostišče Macesen	Spodnja Sorica	0	0	13	0	48
Gostišče pri Zalogarju	Dolenja vas	0	0	7	0	13
Gostišče Tolc	Spodnja Sorica	0	4	3	0	35

Haus Lagma Studio	Železniki	0	1 studio	0	0	4
House of relaxation	Zgornja Sorica	0	1	0	0	2
House Pucnk-beautiful countryside	Kališe	1	0	0	0	8
Kamp Soriška planina	Soriška planina	0	0	0	10 15 avtodomi prikolice	100
Kampirni prostor pr' Vrhovc	Davča	0	0	0	5 avtodomi prikolice	5
Krekova koč na Ratitovcu	Ratitovec	0	0	4	0	25
Penzion in gostišče Lajnar	Soriška planina	0	0	10	0	40
Penzion Šoštar	Davča	0	3	2	0	8
Počitniška hiša Davča	Davča	1	0	0	0	5
Pr Plašajtarju	Podporezen	0	2	0	0	12
Tiha dolina	Zali Log	1	0	0	0	5
Village House	Zali Log	0	1	0	0	6

Vir: Register nastanitvenih obratov (na dan 1. 12. 2022)

Slika 10: Penzion in gostišče Lajnar (foto Soriška planina AlpVenture)

Število nočitev na škofjeloškem območju

Število nočitev	Občina Železniki	Občina Škofja Loka	Občina Gorenja vas – Poljane	Občina Žiri
2018	11.783	31.111	14.528	1.661
2019	19.049	28.064	14.952	1.492
2020	16.162	11.299	10.556	742
2021	19.383	17.078	13.426	ni podatka

Vir: Statistični urad Republike Slovenije

2.2.2. Gostinska ponudba

Gostinski objekti s prehrano so razporejeni po celi občini, najskromnejša ponudba je v samih Železnikih. Na jedilnih listih imajo večinoma klasično gostinsko ponudbo. Gostišče Tole ima mednarodni okoljski trajnostni znak Zeleni ključ.

- Brunarica Dražgoše, Dražgoše
- Gostilna Pri Slavcu, Zali Log
- Gostilna Trnje, Železniki
- Gostišče Brunarica Soriška planina, Soriška planina
- Gostišče Macesen, Spodnja Sorica

- Gostišče pri Zalogarju, Dolenja vas
- Gostišče Tolc, Spodnja Sorica
- Penzion in gostišče Lajnar, Soriška planina
- Restavracija Lušina, Železniki
- Taverna Rovn, Selca

Poleg gostinskih objektov s prehrano je razvejana tudi mreža tako imenovanih barov, ki ponujajo tople in hladne napitke, ter nekateri še vnaprej pripravljene hitre prigrizke:

- Bar Dolenja vas, Dolenja vas
- Bar in kegljišče »Pri Meru«, Železniki
- Bar Štefanova klet, Selca
- Bife v plavalnem bazenu Železniki, Železniki
- Klubski bife v športni dvorani Železniki, Železniki
- Lenti pub, Železniki
- Točilnica Podrošt, Spodnja Sorica

Slika 11: Gostišče Tolc (foto Tolc)

2.2.3. Turistične kmetije

Na turističnih kmetijah se v osnovi ukvarjajo s kmetijstvom in gozdarstvom, turistična ponudba pa jim pomeni nadgradnjo osnovne dejavnosti.

- Kmetija »Pri Štihlnu«, Lajše
- Turistična kmetija Na Puč, Martinj Vrh

2.2.4. Planinske koč

Na območju je samo ena planinska koč, ki je odprta za obiskovalce. Krekova koč na Ratitovcu je klasična planinska koč, ki leži na nadmorski višini 1642 in je dostopna z večih

smeri. Ponuja klasično planinsko hrano in prenočišča. Odprta je od maja do oktobra, v ostalem času pa preko vikendov.

- Krekova koča na Ratitovcu, Ratitovec

2.3. Športna ponudba

Območje občine Železniki je zelo razgibano in primerno za izvajanje različnih športnih aktivnosti. Skozi celo leto je organiziranih precej športno-rekreativnih prireditev, ki potekajo v naravi in na/v zgrajenih športnih objektih.

2.3.1. Športni objekti

2.3.1.1. Športna dvorana Železniki

Športna dvorana Železniki ima veliko in malo dvorano. Površina športnega objekta je 2.344 m². Tribune v glavni dvorani sprejmejo 500 gledalcev. Objekt obratuje povprečno 3.000 ur na leto. Velika dvorana je namenjena šolski športni vzgoji, športni vadbi, športni rekreaciji ter tekmovanjem v košarki, rokometu in odbojki. Veliko dvorano se lahko z dvema pregradama razdeli na tri dele in tako lahko naenkrat sprejme več različnih uporabnikov. V veliki dvorani potekajo tudi glasbeni koncerti in druge kulturne prireditve. Mala dvorana je primerna za izvajanje športnih aktivnosti manjšega obsega, predvsem za vadbo različnih plesov, gimnastičnih in fitness programov. V njej se lahko odvijajo tudi manjše prireditve, podelitve in seminarji. V pritličju se nahaja klubski bife. Dvorana, ki jo vsako leto obišče preko 100.000 uporabnikov in obiskovalcev, je v upravljanju Javnega zavoda Ratitovec, prav tako tudi Športni park Dašnica in Plavalni bazen Železniki.

Slika 12: Športna dvorana Železniki

2.3.1.2. Športni park Dašnica

V športnem parku so urejena igrišča za rokomet, košarko, odbojko na mivki in mali nogomet (umetna trava), med igriščema za odbojko in košarko je prostor za skok v daljino in troskok, ob novem opornem zidu pa za met krogle in skok v višino. Urejeno je tudi otroško igrišče z igrali za otroke vseh starostnih obdobj. V zimskem času, če vremenske razmere to dopuščajo, je urejeno tudi drsališče. V sklopu športnega parka je možen najem piknik prostora.

2.3.1.3. Plavalni bazen Železniki

Pokriti plavalni bazen je osrednji športno-rekreacijski objekt za šole plavanja in rekreacijo v vodi v Selški dolini. Površina objekta je 1.100 m². V objektu so bazen (25 x 10 m), savna ter bife, na zunanjih površinah pa se nahajata teniško igrišče in balinišče. Plavalni bazen je zanimiv za šole, mladino in rekreativne plavalce.

2.3.1.4. Športni park Rovn

Športni park Rovn je rekreacijski park v Selcih, v upravljanju Športnega društva Selca. Urejena so igrišča za nogomet, odbojko na mivki in tenis, na večnamenski ploščadi pa so postavljeni koši in goli. Na športnem parku se nahaja še gostinski lokal z vrtom, zraven pa je

tudi otroško igrišče. Športni park Rovn leži ob reki Sori, kjer nudijo možnost najema prostora za piknik.

2.3.1.5. Ostali športni objekti

Poleg teh objektov, ki omogočajo izvajanje več različnih aktivnosti, pa se »običajna« športna igrišča nahajajo tudi po vaseh; nekatera stojijo pred podružničnimi šolami, ostala drugje v krajih. V Železnikih je možen tudi najem sodobno urejenega nogometnega igrišča z umetno travo, ki se nahaja v Njivici in je v upravljanju Nogometnega kluba Železniki. Možno je tudi kegljanje na dvosteznem kegljišču »Pri Meru«.

2.3.2. Pohodništvo

Hriboviti svet Selške doline nudi obilo možnosti za izlete v naravo. Po okoliških hribih in vaseh je urejenih veliko planinskih in pohodnih poti, ki so primerne za lagoden sprehod ali težje vzpone. Preko celega leta so poti dostopne do najvišjega vrha v dolini, Ratitovca, zanimivi so vzponi na bližnje hribe Blegoš, Porezen, sv. Miklavž in sv. Mohor. Privlačni so sprehodi po okoliških vaseh, kjer so tudi označene tematske poti. Na te poti se obiskovalci lahko podajo samostojno, prehodijo samo del ali celoto, zanimivo pa je tudi organizirano vodenje, ki ga po navadi enkrat letno pripravijo domača društva. Takrat tematskim potem dodajo vsebino z različnimi prikazi in prav v teh dodatkih je čar tematskih poti. Zelo zanimiva in poučna je gozdna učna pot Kres z glavnimi drevesnimi vrstami ter njihovimi posebnostmi in življenjem v gozdu. Ne smemo pozabiti na sprehod po fužinarsko-kovaški poti skozi stari del Železnikov, kjer se da videti lepo obnovljene in spomeniško zaščitene fužinarske in kovaške hiše z značilnimi elementi železarskega kraja.

Pohodniške in tematske poti:

- Gozdna učna pot Kres
- Lovska pot na Miklavško goro
- Oglarska pot svetega Mohorja
- Pohodna pot po Davči
- Pohodniška pot pod obronki Ratitovca
- Pot po Sorici

Slika 13: Soriška planina (foto: Igor Mohorič Bonča)

- Pot po Rapalski meji
- Pot preko Martinj Vrha
- Pot v Geblarje
- Pot v Sušo
- Sprehod po starih Železnikih

2.3.3. Kolesarjenje

Razgiban teren nudi veliko kolesarskih užitkov. Kolesarske poti, ki so označene, so večinoma primerne za izkušene kolesarje, saj je kar precej vzponov in spustov. Poleg naštetih označenih kolesarskih poti je za kolesarjenje primernih poti še veliko več, tako da lahko vsak najde nekaj zase. V izgradnji pa je ravninska kolesarska pot, ki bo občino Železnike povezala s Škofjo Loko. V letu 2022 bo zgrajena kolesarska povezava Plenšak – Selca.

Označene kolesarske poti so opisane v zemljevidu Loška kolesarska pot:

- V Davčo k Davčarjem
- Po sončnih pobočjih Ratitovca

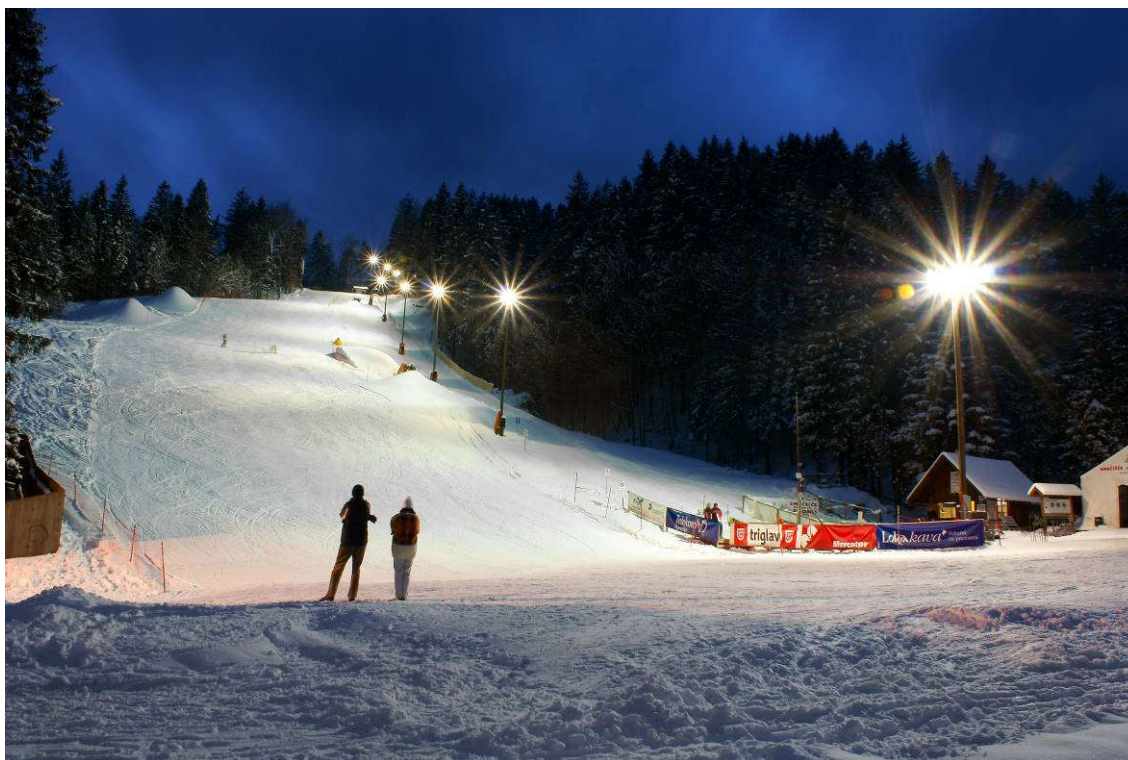

- Skok v Dražgoše
- Golica, Lenart, Luša

2.3.4. Zimski športi

Na območju občine je tudi v zimskem času možno aktivno ter športno preživeti prosti čas. Smučarji se lahko podajo na smučišče na Rudno ali na Soriško planino, v Davči se nahaja del Smučišča Cerkno, v neposredni bližini izven občine pa je tudi smučišče Stari Vrh. Ob ugodnih snežnih razmerah so urejene proge za tek na smučeh – na Dražgoški gori, Soriški planini, Rudnem, v Dolenji vasi ter v Selcih. Na Soriški planini je urejena sankaska proga Drauh. Sankanje je možno tudi v Dolenji vasi, kjer je tudi manjša smučarska skakalnica.

Slika 14: Smučišče Rudno (foto: Janez Tolar)

2.3.4.1. Smučišče Rudno

Smučišče Rudno leži v Selški dolini, streljaj od Železnikov po magistralni cesti v smeri Dražgoš. Proga je dolga 300 m, v celoti je razsvetljena za nočno smuko, zagotovljeno pa je tudi umetno zasneževanje po celotni površini. Smučišče je namenjeno tako tistim, ki se smučarskih veščin šele učijo, kot tudi boljšim rekreativcem, ki se lahko dvakrat na teden v soju žarometov preizkusijo v vožnji med slalomskimi ali veleslalomskimi vratci z

zagotovljenim merjenjem časa. Poleg smučarjev je poskrbljeno tudi za tiste, ki tečejo na smučeh, nudijo pa tudi urejeno sankiško progo.

2.3.4.2. Smučišče Soriška planina

Soriška planina je eno od zanimivih zimskošportnih središč v Sloveniji, ki se razteza na višini 1350 do 1550 m in obsega površino 25 hektarov. Smučišče razpolaga s tremi vlečnicami ter dvosedežnico Lajnar, nudi pa slalomsko, veleslalomsko in smuk progo. Namenjeno je rekreativnim smučarjem in tekmovalcem. Primerno je tudi za treninge in večja tekmovanja, saj ima homologirano progo za FIS tekmovanja. Idilična Soriška planina razpolaga tudi z lepo urejeno tekaško progo Jelovice v dolžini 5 km. Urejena je tudi sankiška proga, ob ugodnih snežnih razmerah pa je možno tudi turno smučanje z vrha Slatnika in Možica. Smučišče ima urejen sistem zasneževanja.

2.3.4.3. Smučišče Cerkno

Smučišče Cerkno se nahaja na pobočjih 1291 metrov visokega Črnega Vrha in se ponaša z idealno lego, širokimi progami in urejenimi tereni, ki jih ob pomanjkanju snega v celoti prekrijejo z umetno snežno odejo. Smučarski tereni so primerni za smučarje vseh kategorij, od začetnikov do najzahtevnejših. Smučišče se razteza na višini 950 do 1288 m in ima skupno 18 km urejenih prog različnih zahtevnosti. Žičnice so relativno nove (2 šestsedežnici, 2 štirisedežnici, 2 starejši dvosedežnici ter 2 sidri). Središče smučišča je na vrhu sedežnice Počivalo, kjer je tudi otroški poligon z igrali in tekočim trakom. Na vrhu smučišča je tudi krajša tekaška proga.

2.3.4.4. Smučišče Stari Vrh

Smučišče Stari Vrh se razprostira na 55 hektarih površine in ponuja 12 km smučarskih prog na nadmorski višini od 580 m do 1217 m. Proge so, s svojo raznolikostjo, primerne za vse zahtevnostne ravni smučarjev, od začetnikov, srednje izkušenih do vrhunskih smučarjev in tekmovalcev ter namenjene vsem generacijam smučarjev, od najmlajših do najstarejših. Pestro ponudbo smučarskih prog dopolnjuje tudi snežni park. V okviru snežnega parka obratuje tekoči trak za najmlajše smučarje, male sankiče in smučarske tečajnike, ki se učijo delati prve zavoje na snegu.

2.3.5. Ostali športi

Veliko adrenalinskih užitkov nudi jadralno padalstvo. Primernih vzletnih mest za jadralne padalce je kar nekaj, najbolj obiskano je na Dražgoški gori. Možnost adrenalinskih užitkov je tudi pri plezanju na dveh naravnih plezalnih stenah, pod Sušo in pod Plenšakom. Ne smemo pozabiti tudi na jamarje, ki imajo možnost obiska in raziskovanja številnih jam na pobočjih Selške doline. Tereni v Selški dolini ter lepa narava so primerni za ljubitelje konj. Razgiban teren je primeren tako za začetnike kot za zahtevne jahače. V Dolenji vasi je možno tudi učenje jahanja v jahalni šoli.

Območje reke Selške Sore privablja ljubiteljske ribiče, ki v ribiški sezoni v njej lahko ujamejo potočno postrv, šarenko ter lipana, na Rudnem pa deluje tudi ribogojnica v okviru Ribiške družine Železniki. Posebnost je ribolov nad 1000 metri v Davči pri Vrhovcu. V tamkajšnjem ribniku gojijo ameriško postrv, ponujajo pa tudi prostor za piknike, kamp prostor, glamping in apartma. Poleg ribarjenja je zanimiv tudi lovni turizem, ki ga izvajajo lovske družine. Kinološko društvo za ljubitelje psov v Selcih organizira treninge in tekmovanja v agilityju.

2.4. Prireditve

V občini Železniki se skozi vse leto odvijajo kulturne, športne in zabavne prireditve, ki pa so po večini lokalnega značaja. Prireditve organizirajo kulturna, turistična in športna društva, odvijajo pa se na različnih lokacijah. Zelo pomembne so etnološke prireditve, ki presegajo lokalne meje in so zanimive za širši krog obiskovalcev.

2.4.1. Tradicionalne etnološke prireditve

Luč v vodo	11. marec	Železniki	Turistično društvo Železniki
Groharjev teden	junij	Sorica	Prosvetno društvo Ivan Grohar Sorica
Čipkarski dnevi	junij	Železniki	Turistično društvo Železniki
Dan teric	avgust	Davča	Turistično društvo Davča
Pozdrav jeseni	september	Sorica	Turistično društvo Sorica
Andrejev sejem	november	Železniki	Turistično društvo Železniki

Slika 15: Dan teric v Davči

2.4.2. Ostale prireditve

Baklada	1. januar	Selca	Turistično društvo Selca
Po stezah partizanske Jelovice	januar	Dražgoše	Zveza borcev za vrednote NOB Škofja Loka
Zimski nočni pohod Železniki – Ratitovec – Dražgoše	januar	Železniki, Ratitovec, Dražgoše	Planinsko društvo za Selško dolino Železniki
Turni smuk in pohod s krpljami	februar	Soriška planina, Ratitovec	Planinsko društvo za Selško dolino Železniki
Festival cvetnonedeljskih butar	marec	Železniki	Turistično društvo Železniki
Pohod po oglarski poti	april	Selca	Turistično društvo Selca
Prvomajska budnica	1. maj	Železniki	Godbeno društvo Pihalni orkester

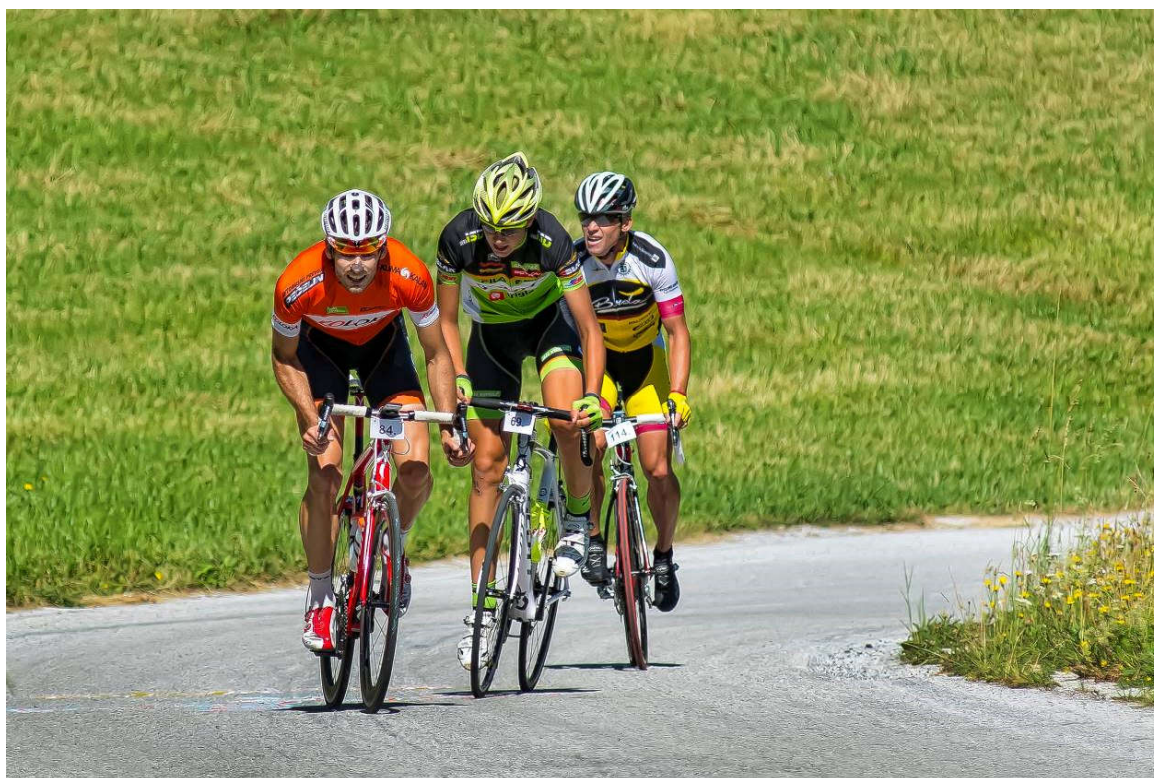

			Alples Železniki
Prireditev „Gremo gor“	maj	Selca	Turistično društvo Selca
Srečanje „Prijatelj Ratitovca“	maj	Ratitovec	Planinsko društvo za Selško dolino Železniki
Pohod po obhodnici Ratitovca	maj	Ratitovec	Planinsko društvo za Selško dolino Železniki
Tek Suša	maj	Zali Log	Športno društvo - Senca Zali Log
Zadnji maj	maj	Davča	Turistično društvo Davča
24 ur klekljanja	maj	Železniki	Turistično društvo Železniki
Tek na Ratitovec	junij	Železniki, Ratitovec	Atletsko društvo Železniki
Praznik glasbe	junij	Železniki	Kulturno društvo Rov Železniki
Konjeniška prireditev v Dolenji vasi	junij	Dolenja vas	Konjeniški klub Ratitovec Železniki
Pohod na Ratitovec na dan državnosti	junij	Zali Log, Ratitovec	Kulturno in turistično društvo Zali Log
Gorski maraton štirih občin	junij	Podbrdo, Železniki	Turistično društvo Podbrdo
Kolesarska dirka za zlato čipko	julij	Železniki	Športno društvo Kamikaze Železniki
Rally Železniki	julij	Železniki	Športno društvo Omikron plus
Ratitovec raja	julij	Ratitovec	Planinsko društvo za Selško dolino Železniki
Festival Krawal	julij	Jesenovec	Kulturno društvo Rov Železniki
Kolesarjenje okrog Ratitovca	avgust	Ratitovec	Planinsko društvo za Selško dolino Železniki
Pohod bosonogih na Ratitovec	avgust	Ratitovec	Planinsko društvo za Selško dolino Železniki
Taljenje železove rude	avgust	Železniki	Muzejsko društvo Železniki
Rekreativni pohod na Ratitovec	september	Ratitovec	Planinsko društvo za Selško dolino Železniki

Igre JZR	september, oktober	Železniki	Javni zavod Ratitovec
Praznik zelja	september	Zali Log	Kulturno in turistično društvo Zali Log
Pohod po Davči	september	Davča	Turistično društvo Davča
Pohod po treh tematskih poteh	september	Dolenja vas, Selca, Železniki	Kulturno in turistično društvo Vigenjc
Miklavžev pohod na sv. Miklavž	december	Selca, sv. Miklavž	Turistično društvo Selca
Božičnonovoletni koncert	december	Železniki	Godbeno društvo Pihalni orkester Alples Železniki
Štefanov sejem	26. december	Selca	Turistično društvo Selca
Žegnanje konj	december	Selca	Konjeniški klub Ratitovec Železniki

Slika 16: Kolesarska dirka za zlato čipko (foto Stane Gortnar)

3. NAČIN ORGANIZIRANOSTI TURIZMA

3.1. Nacionalna raven

3.1.1. Javni sektor

Krovna nacionalna organizacija, namenjena promociji turizma, je **Slovenska turistična organizacija** (STO). Ustanovitelj STO je vlada RS, njena naloga pa je načrtovanje in izvajanje trženja slovenske turistične ponudbe na domačem in na mednarodnih trgih. Ključne naloge STO so:

- promocija države kot turistične destinacije in promocija turističnih območij, turističnih programov in integralnih turističnih produktov, ki so pomembni z nacionalnega vidika,
- zbiranje, analiza in posredovanje informacij o razvoju turizma, ki predstavljajo informacijsko podporo za strateško načrtovanje in oblikovanje letnih politik turističnih subjektov na vseh ravneh in področjih delovanja,
- vzpostavitev, vzdrževanje in posodabljanje integralnega turističnega informacijskega sistema Slovenije,
- spodbujanje povezovanja turistične ponudbe in podjetniške inovativnosti turističnih ponudnikov, še posebno pri razvoju in uvajanju novih integralnih turističnih produktov, pomembnih z nacionalnega vidika,
- spodbujanje partnerskega sodelovanja zasebnih, javnih in društvenih turističnih subjektov na lokalni in regionalni ravni s skupno koordinacijo in uvajanjem partnerskega financiranja skupnih promocijskih akcij.

3.1.2. Podjetniški sektor

Ministrstvo, pristojno za turizem, je **Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo (MGRT)**. V okviru MGRT turistično dejavnost pokriva Direktorat za turizem. Naloga ministrstva je priprava in izvedba strategije razvoja turizma in vseh izhajajočih razvojnih politik. Ministrstvo izvaja svojo politiko skozi pripravo zakonodaje, uredb, pravilnikov in drugih predpisov.

Na podjetniški ravni je v okviru gospodarske zbornice organizirana tudi **Turistično-gostinska zbornica Slovenije**. Njene naloge so:

- zastopanje interesov članstva in dajanje pobud ob pripravi in uveljavljanju za turizem in gostinstvo pomembnih odločitev, dokumentov in zakonskih aktov,
- ekonomsko-socialni dialog v zadevah v zvezi z delovnimi razmerji znotraj dejavnosti, spodbujanje razvoja in konkurenčnosti posameznih sektorjev turizma in gostinstva:
  - spremljanje in primerjanje gospodarskih gibanj, razvoja in trendov doma in v svetu, priprava ocen in napovedi, zavzemanje stališč ter sprejemanje razvojnih odločitev,
  - dajanje pobud za izvajanje turističnih projektov, za razvoj infrastrukture, za trženjske aktivnosti, za razvoj modelov investiranja, za modernizacijo tehnologije ter standardov poslovanja, za dvig kakovosti poslovanja in storitev,
- sodelovanje pri uveljavljanju ustreznega strokovnega izobraževanja,
- dajanje osnovnih panožnih informacij in nasvetov,
- organizacija specifičnih izobraževanj in posvetov,
- promocija dejavnosti zbornice in članov,
- mednarodno sodelovanje s sorodnimi institucijami v drugih državah in s sorodnimi mednarodnimi združenji,
- pomoč pri uveljavitvi na trgih,
- organizacija pomembnih turističnih in gostinskih strokovnih srečanj,
- izvajanje nalog v zvezi z javnimi pooblastili.

Sekcija za gostinstvo in turizem je organizirana tudi v okviru **Obrtno-podjetniške zbornice Slovenije**. Združuje in servisira samostojne podjetnike posameznike (s.p.), ki se ukvarjajo z gostinsko dejavnostjo.

3.1.3. Civilna družba

Društveno dejavnost pokriva **Turistična zveza Slovenije** (TZS), ki združuje preko 600 turističnih društev in 30 občinskih in območnih turističnih zvez. TZS je organizacija civilne iniciative. Turistična zveza deluje in pomaga z novimi pobudami, dejavnostmi, vsebinami in projekti uveljavljati sporočilo slogana Turizem smo ljudje. Tako prispeva k tržni učinkovitosti

turizma, rasti narodnega dohodka, zaposlovanju, ozaveščanju prebivalstva in uveljavljanju Slovenije kot zelene oaze Evrope. TZS oblikuje svoj razvoj in načrtuje svoje delo na temelju Zakona o društvih, statuta, strategije razvoja turizma in turistične zakonodaje. Sooblikuje turistične dejavnosti, ponudbo ter razvojne cilje in aktivno turistično politiko države ter jih pomaga uresničevati.

3.2. Regionalna raven

3.2.1. BSC poslovno podporni center Kranj, Regionalna razvojna agencija Gorenjske

BSC Kranj deluje kot povezovalni člen med regionalno in nacionalno ravno. Sodeluje z občinami, podjetji, območnimi obrtno-podjetniškimi zbornicami, nevladnimi organizacijami, ministrstvi in ostalimi državnimi organi. Spodbuja razvoj gorenjske regije, ki vključuje 18 občin, med njimi tudi Železnike.

BSC Kranj je hkrati tudi Regionalna razvojna agencija Gorenjske. Zato je odgovorna za pripravo ključnih razvojnih dokumentov v regiji, ki Gorenjski zagotavljajo projektne predloge za kandidiranje za državna in evropska sredstva.

Slika 17: Športno padalstvo

BSC Kranj deluje na naslednjih razvojnih področjih:

- projekti regionalnega, lokalnega in čezmejnega razvoja,
- podjetništvo, konkurenčnost, tehnološki razvoj in IKT,
- promocija investicij,
- razvoj človeških virov,
- razvoj turizma,
- prostorski razvoj in varstvo okolja,
- razvoj podeželja,
- tehnična pomoč in sodelovanje s partnerji v EU in drugih državah.

3.2.2. Gorenjska turistična zveza

Gorenjska turistična zveza je skupna organizacija vseh turističnih društev na območju Gorenjske. Skupaj z društvi sodeluje v projektih Turistične zveze Slovenije, izvaja lastne projekte in pomaga društvom, ponudnikom in turističnim vodnikom na področju izobraževanja in informiranja.

3.2.3. Razvojna agencija Sora d.o.o. – Turizem Škofja Loka

Razvojna agencija Sora je poslovno-podporni center za območje občin Škofja Loka, Gorenja vas – Poljane, Železniki in Žiri. Že od vsega začetka agencija deluje v lokalnem okolju kot povezovalni člen med podjetniki, zbornicami, občinami in drugimi institucijami na področju gospodarstva, podeželja in trajnostnega razvoja.

V okviru Razvojne agencije Sora deluje Turizem Škofja Loka, ki je skupna destinacijska organizacija škofjeloškega območja in pokriva občine Škofja Loka, Železniki, Gorenja vas – Poljane in Žiri. Osnovne naloge, ki jih izvajajo, so:

- informacijska služba,
- vodniška služba: izobraževanje vodnikov in posredovanje vodnikov za potrebe organiziranih skupin,
- promocija in trženje destinacije, nastopi na mednarodnih sejmih, borzah in predstavitev,

- izdelava promocijskih materialov,
- sodelovanje pri koncipiranju novih turističnih proizvodov,
- strokovna pomoč ponudnikom in vsem, ki se želijo ukvarjati s turizmom,
- sodelovanje pri oblikovanju lokalnih, regionalnih in nacionalnih razvojnih programov na področju turizma,
- prodaja drobnega trgovskega blaga (zemljevidi, vodniki, razglednice, spominki).

Turizem Škofja Loka se pri svojem delu trudi usklajevati interese javnega (občine), zasebnega (ponudniki) in civilnega (društva) sektorja.

3.2.4. Območna obrtno-podjetniška zbornica Škofja Loka

Območna obrtno-podjetniška zbornica Škofja Loka ima poleg ostalih sekcij tudi sekcijo gostincev ter sekcijo za domačo in umetnostno obrt. Zbornica samostojnim podjetnikom nudi predvsem strokovno pomoč pri odpiranju in zapiranju dejavnosti, pri razumevanju in izpolnjevanju delovno-pravnih, davčnih in drugih predpisov, organizira izobraževanja in posreduje koristne informacije.

3.3. Organiziranost turizma v občini Železniki

3.3.1. Javni zavod Ratitovec (JZR)

JZR je ustanovljen za izvajanje dejavnosti, ki so v javnem interesu na področju športa, kulture, turizma, muzejskih in mladinskih dejavnosti, za upravljanje, urejanje in vzdrževanje športnih, kulturnih, turističnih in muzejskih objektov ter objektov za mladinske dejavnosti, ki se nahajajo v občini Železniki ali so last Občine Železniki. Poleg tega opravlja administrativne, strokovne, organizacijske, tehnične in druge naloge na področju športa, kulture, turizma in mladinskih dejavnosti. Ustanovitelj zavoda je Občina Železniki na podlagi Odloka o ustanovitvi javnega zavoda Javni zavod Ratitovec.

Javni zavod Ratitovec opravlja naslednje naloge na področju turizma, kot javno službo, za katero je bil ustanovljen:

- načrtuje, organizira in izvaja politiko spodbujanja razvoja turizma v občini in na ravni turističnega območja,
- upravlja s turističnimi objekti,
- izvaja dejavnost turistično-informacijske točke za območje celotne občine,
- zbira podatke za potrebe informiranja obiskovalcev oziroma obiskovalk,
- spodbuja razvoj celovitih turističnih proizvodov turističnega območja,
- trži celovito turistično ponudbo na ravni turističnega območja,
- organizira in izvaja prireditve,
- ozavešča in spodbuja pozitiven odnos lokalnega prebivalstva za pozitiven odnos do turistov in turizma,
- aktivno sodeluje in se povezuje z izvajalci spodbujanja razvoja turizma na zaokroženem turističnem območju, v drugih občinah in na državnem nivoju.

Pod okrilje JZR spada tudi strokovni svet za turizem, ki ga sestavljajo strokovni delavci zavoda ter predstavniki zainteresirane javnosti oz. uporabniki turizma.

V okviru JZR deluje turistično-informacijski center (TIC), ki se nahaja v Muzeju Železniki. V TIC-u deluje turistično-informacijska točka za območje celotne občine ter prodajalna spominkov.

Slika 18: Muzej Železniki (foto: Igor Mohorič Bonča)

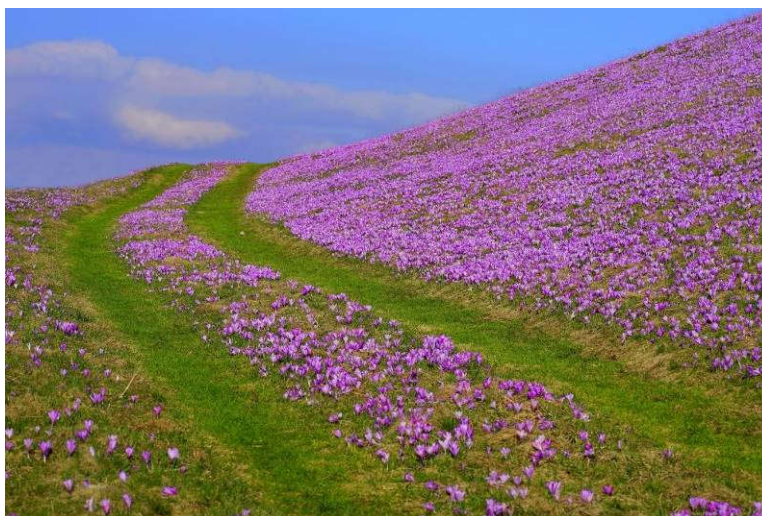
3.3.2. Turistična društva

Kot pri vseh društvih gre tudi pri turističnih društvih za ljubiteljsko dejavnost, ki jo člani izvajajo v svojem prostem času, zato je njihova aktivnost, pa tudi število, močno odvisna od razpoložljivosti, ambicioznosti in časovne razpoložljivosti članov ekipe, ki društvo v danem času vodi.

V občini Železniki je trenutno aktivnih enajst društev, ki se ukvarjajo s turistično dejavnostjo:

- Kulturno in turistično društvo Vigenjc,
- Kulturno in turistično društvo Zali Log,
- Kulturno turistično društvo Dražgoše,
- Planinsko društvo za Selško dolino Železniki,
- Rovn Selca – društvo za turizem in šport,
- Športno kulturno turistično društvo Lajše,
- Športno, kulturno, turistično društvo Podlonk,
- Turistično društvo Davča,
- Turistično društvo Selca,
- Turistično društvo Sorica,
- Turistično društvo Železniki.

Del sredstev za svoje delo turistična društva dobijo iz občinskega proračuna preko javnega razpisa, del pa preko lastnih sredstev in sponzorskih prispevkov.

Slika 19: Žafrani v Martinj Vrh

4. ANALIZA PREDNOSTI IN SLABOSTI TURISTIČNE PONUDBE IN POVPRASEVANJA V OBČINI ŽELEZNIKI

4.1. Prednosti

- zeleno in neokrnjeno okolje
- ugodna lokacija (bližina večjih turističnih središč in letališča)
- prijaznost in gostoljubnost ponudnikov
- ohranjena kulturna dediščina in kulturna krajina
- že uveljavljene nekatere turistične destinacije in ponudniki v občini
- večje prepoznavne prireditve

4.2. Slabosti

- slabe avtobusne povezave
- slaba cestna infrastruktura
- pomanjkanje sredstev za investicije
- pomanjkanje promocije
- pomanjkanje kvalitetne gostinske ponudbe v Železnikih
- premalo turističnih kmetij
- nizka javna sredstva, namenjena za razvoj in promocijo turizma
- dolgotrajni postopki pri sprejemanju občinskega prostorskega načrta in počasno urejanje sprememb
- zastarela žičniška oprema
- premalo večjih namestitvenih kapacitet
- pomanjkanje namestitvenih zmogljivosti (število in kakovost) v dolinskem delu
- pomanjkanje večjih, močnejših turističnih ponudnikov, ki bi bili pospeševalci razvoja turizma, zlasti v dolinskem delu
- velika neprofesionalnost med turističnimi ponudniki (turizem jim pomeni le obrobno dejavnost, ni njihov primaren vir zaslužka)

4.3. Priložnosti

- vzpostavitev kolesarske povezave s sosednjimi občinami
- investicije v širitev in obnovo turistične infrastrukture
- bližina večjih turističnih središč
- množični turizem v sosednjih občinah
- povezovanje s sosednjimi turističnimi destinacijami
- razvoj dopolnilnih dejavnosti na kmetiji
- oživljanje in olepšanje vaških/mestnih jeder
- zgrajena obvoznica mimo Železnikov in več parkirnih mest
- izgradnja kolesarskih poti po dolini, vključujoč turistično ponudbo
- vključevanje v projekte, ki se dotikajo naših meja
- podpora regijskemu povezovanju s strani STO (MGRT)
- večje spodbude lokalne skupnosti turizmu
- razvoj novih produktov v sodelovanju s Turizmom Škofja Loka
- povezovanje turizma z drugimi gospodarskimi panogami (kmetijstvo, obrt,...)
- prepoznanje Sore kot kopalne reke (povezovalni element območja)
- prepoznanje Loške planinske poti kot pomembnega turističnega outdoor produkta (povezovalni element območja)
- LAS (Lokalna akcijska skupna) na območju – izkoristiti evropska sredstva za turistične projektne vsebine na območju
- sodelovanje v strateških projektih, opredeljenih v Strategiji trajnostnega razvoja turizma za Škofjeloško območje 2028

4.4. Nevarnosti

- odsotnost inovativnosti, podjetnosti (odvisni od velikih podjetij)
- pomanjkanje finančnih sredstev za ureditev turistične infrastrukture
- pomanjkanje profesionalnega kadra v turizmu
- vse milejše zime in s tem pomanjkanje snega
- neprepoznavanje perspektive v turizmu s strani mladih

5. OPREDELITEV CILJEV RAZVOJA TURIZMA V OBČINI ŽELEZNIKI

V Strategiji razvoja občine Železniki za obdobje 2022 – 2028 so na področju turizma vključeni naslednji cilji, ki so cilj tudi tega dokumenta.

Strateško področje 1: DOSTOPNA IN OHRANJENA DOLINA

- Kolesarska povezava Jesenovec – Železniki – Selca
- Kolesarski povezavi Zali Log – Jesenovec in Selca – Dolenja vas
- Kolesarska povezava Jesenovec – Plenšak
- Drugo lokalno kolesarsko omrežje po lokalnih, krajevnih in gozdnih cestah: vzdrževanje označb, varnostni ukrepi, e-kolesarske polnilnice, počivališča, legalizacije
- Pešpoti med naselji: i) Snegovnik – Zali Log (fazno), ii) pešpot Suša
- Urejanje parkirišč in parkirnih režimov na kritičnih lokacijah v: i) mestu, ii) izhodiščnih planinskih točkah (Prtovč, Zabrd, Davča, Torka, Ratitovec, Porezen, Soriška planina)

Slika 20: sveti Križ

- Ureditev parkirišča za avtodome in turistične avtobuse na mestnem območju Železnikov
- E-polnilnice za vozila in kolesa na javnih parkiriščih, kjer je smiselno glede na režim parkiranja in interes zasebnih ponudnikov
- Spodbujanje koncesionarjev k uvajanju novih linij JPP, prednostno v smereh: i) Soriška planina, ii) Davča – Cerčno, iii) Kropa – Radovljica, iv) Podbrdo (ŽP), v) podaljšanje linije do Železniške postaje Škofja Loka
- Jelovica: medobčinski načrt trajnostnega upravljanja planote in območij Natura 2000
- Urejanje vaških jeder, sočasno s prenovo državnih cest (npr. Sorica, Selca, Zali Log...)

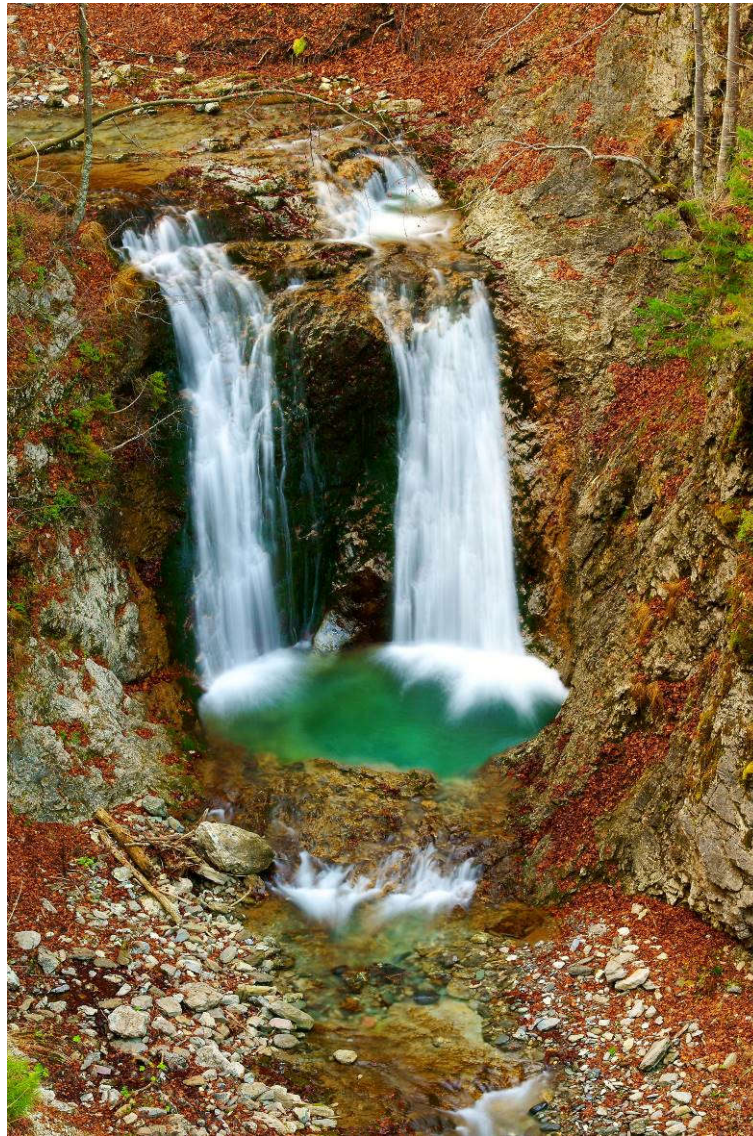
Strateško področje 2: DEJAVNA IN ORGANIZIRANA SKUPNOST

- **Bazen Železniki:** nadgradnja plavalnega bazena Železniki (obnova školjke bazena, prilagoditev za osebe s posebnimi potrebami – gibalno ovirane)
- Sofinanciranje obnov **spomenikov in objektov kulturne dediščine**
- **Muzej Železniki:** i) prenova in programsko oživljanje dvorišča, ii) muzejska kavarna, iii) zagotovitev prostorov za depoje muzeja, iv) digitalizacija zbirk in razstav, fazna izvedba
- **Krekov dom v Selcih:** i) prenova in programsko oživljanje
- **Mednarodno sodelovanje občine:** nadgradnja sodelovanja z Innichenom in Lepoglavo na razvojnih področjih
- **Nove smeri medobčinskega povezovanja:** poleg povezovanja z loškim območjem krepitev sodelovanja in skupnih projektov tudi z drugimi sosednjimi občinami Bohinj, Radovljica, Kranj (obe tudi območje Jelovice), Cerčno in Tolmin

Strateško področje 3: PODJETNA IN PODPORNNA OBČINA

- **Sorica:** i) ureditev 'stare pošte' kot večnamenske (muzejsko-kulturno-turistične) točke za obiskovalce in občane v vasi, ii) Groharjeva hiša: posodobitev prostorov in muzejske razstave ter nadgradnja programov, iii) načrt usmerjanja enodnevnih obiskovalcev v vasi z ustreznimi krajinskimi ureditvami, ki vključuje parkiranje, razgledišče, javne sanitarije, različno dolge poti v vasi in okolici in razvoj napovedanih vodenih tur z doživetji pri ponudnikih

Slika 21: Davški slap (foto Aleksander Čufar)

- **Soriška planina:** ureditev parkirišča z mobilnostno in info točko (postajališče JPP, polnilnica, informacije...)
- **Panoramska turistična/podeželska cesta** (turing ali kolesarski krog po Davči) z razgledišči in obiski kmetij: i) zasnova poti z razglednimi točkami in identifikacijo interesa kmetij, ii) smiselna navezava na glavno os državne panoramske ceste RT 912 (skupna celostna zasnova in ureditev)
- **Davča:** načrtno organiziranje in usmerjanje ponudnikov za oblikovanje skupnega produkta in samostojno upravljanje

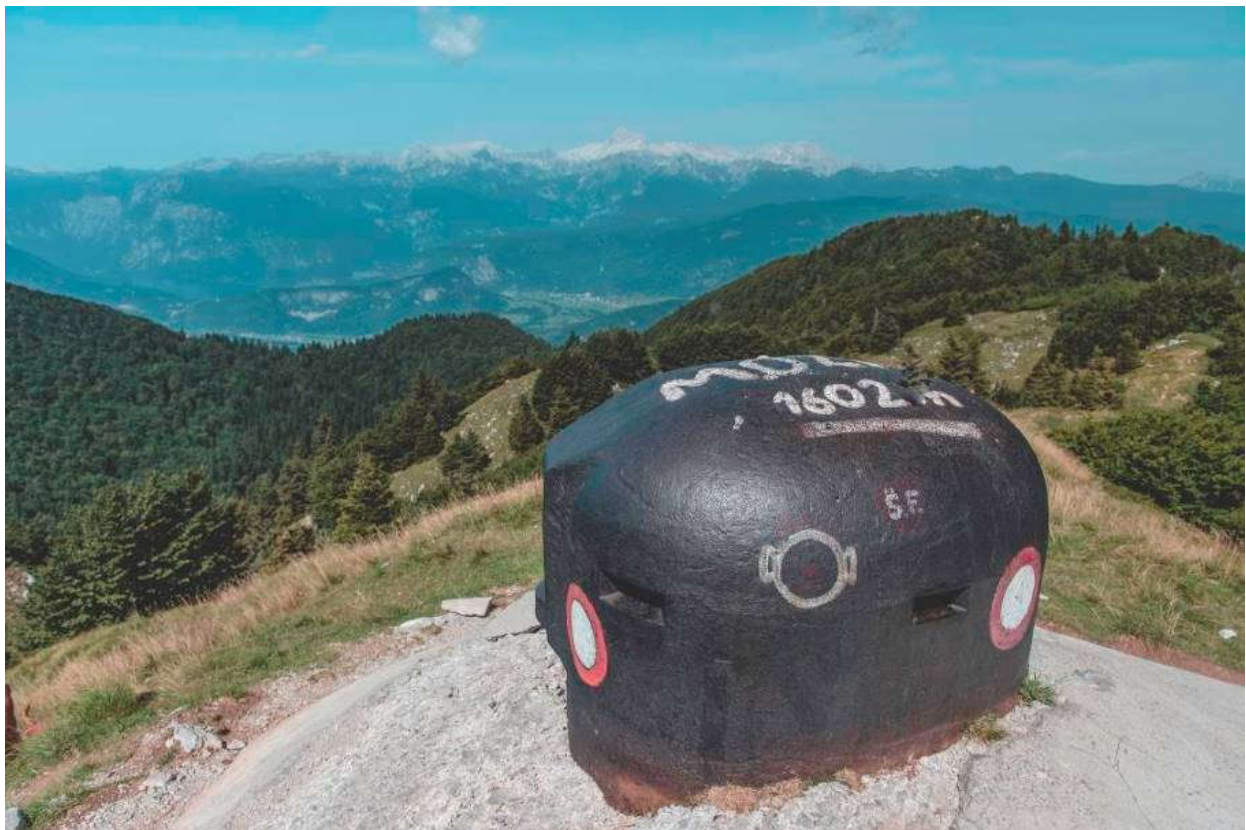

- **Zima pod Poreznom:** i) ureditev letnih in zimskih parkirišč (turno smučanje s Porezna), ii) preveritev možnosti za ureditev sankoških prog
- **Dražgoše:** i) preveritev možnosti ureditve razgledne ploščadi z interpretacijsko točko, ii) parkirišča za letni in zimski dostop na Jelovico
- **Zima na Jelovici (tek na smučeh, zimsko pohodništvo):** i) pozicioniranje produkta, ii) spodbuditev razvoja spremljajoče ponudbe v vasi, iii) ureditev zimskih parkirišč in izboljšanje (peš) dostopa
- **Zimski družinski park RUDNO:** i) ureditev parkirišč, ii) nadgradnja spremljajoče ponudbe
- **Mestno jedro – Na plavžu:** programsko oživljanje trga – poleti z gostinsko ponudbo in ambientalnimi dogodki, čez leto sezonsko s posebnimi dogodki za praznike
- **Spodbujanje razvoja specializiranih namestitev, kulinarčne in spremljajoče ponudbe** v mestu in ob daljinski kolesarski poti Škofja Loka – Železniki – Zali Log
- **Motiviranje in usposabljanje** novih ponudnikov za vstop v turizem in obstoječih za kakovostni napredek
- **Dodeljevanje mikro občinskih spodbud** za namestitve, gastronomijo in s turizmom povezane dejavnosti
- **Strategija/operativni načrt za razvoj turizma** s poudarkom na opredelitvi komunikacijske strategije, prednostnih produktov in aktivaciji mikrodestinacij v skladu s strategijo turizma skupne vodilne destinacije Škofjeloškega
- **Vzpostavitev in vodenje destinacije:** i) destinacijske skupine ponudnikov, ii) mikrodestinacijske skupine ter ii) sodelovanje v vodilni destinacijski organizaciji za Škofjeloško območje
- **Načrten razvoj in osredotočena promocija in trženje nosilnih produktov:** večje osredotočenje trženja za preboj, npr. 1. outdoor, 2. turing, 3. kultura
- **Certificiranje zelene destinacije znotraj** zelene sheme slovenskega turizma
- **Naravna kopališča:** i) zasnova in ureditev Mlinščice v Železnikih, ii) preveritev drugih sprejemljivih lokacij ob Selški Sori
- **Idejna zasnova opreme in drugih elementov** za trajnostno urejanje razgledišč, izhodiščnih točk in točk ogleda v naravi oz. podeželskem prostoru občine

- **Vzdrževanje in nadgradnja mreže peš in kolesarskih poti v naravnem okolju:** i) pregled stanja in vzdrževanje označb, ii) digitalizacija – GPX, iii) monitoring obsega obiska na kritičnih točkah in predlogi za vzpostavljanje režimov
- **Rupnikova linija in Rapalska meja:** i) vzdrževanje, ii) posodabljanje interpretacije in digitalizacija, iii) razvoj doživetij
- **Loška daljinska pot:** i) vzpostavitev poti na območju občine Železniki, ii) motiviranje in priprava ponudnikov ob poti
- **Gorsko-kolesarske poti:** i) legalizacija gorsko-kolesarskih poti in enoslednic izven prometnega omrežja, kjer sprejemljivo za lastnike, soglasodajalce in je atraktivno za kolesarje
- **Tržnica Železniki:** i) izgradnja in ii) razvoj ponudbe in spremljajočih programov in storitev

Slika 22: Litoželezna kupola na Možicu

Cilj	POVEČANJE ŠTEVILA LEŽIŠČ V DOLINSKEM DELU SELŠKE DOLINE
Namen	<ul style="list-style-type: none"> • več stacionarnih gostov • možnost organizacije priprav za športnike • poslovni gostje • večji prihodki • vključenost lokalnih turističnih ponudnikov (rokodelci, pridelovalci lokalnih pridelkov, gostinci...)
Predlog ukrepov	<ul style="list-style-type: none"> • motiviranje in usposabljanje novih ponudnikov • dodeljevanje mikro občinskih spodbud • prijava na razpise • sprejemanje OPN na vsaj 4 leta
Nosilci	<ul style="list-style-type: none"> • lastniki objektov • lastniki zemljišč • turistični ponudniki oz. zasebni sektor
Časovna opredelitev	<ul style="list-style-type: none"> • na dolgi rok 2032

Slika 23: Spominski park posvečen Rupnikovi liniji in Rapalski meji

Cilj	PROMOCIJA SELŠKE DOLINE V POVEZAVI S ŠKOFJELOŠKIM OBMOČJEM
Namen	<ul style="list-style-type: none"> • povečanje prepoznavnosti celotnega območja • povečanje števila dnevnih obiskovalcev in stacionarnih gostov • povečanje prihodka od turizma • zaposlitev nastanitvenih kapacitet preko celega leta
Predlog ukrepov	<ul style="list-style-type: none"> • povečati sredstva za promocijo iz proračuna občine • povezovanje turističnih ponudnikov • povezovanje na širšem območju in vključevanje v turistične produkte v regiji • predstavitve na družbenih omrežjih • prijave na projekte • digitalizacija • kvalitetne fotografije, videi
Nosilci	<ul style="list-style-type: none"> • Javni zavod Ratitovec • Občina Železniki • Turizem Škofja Loka • turistični ponudniki • turistična društva
Časovna opredelitev	<ul style="list-style-type: none"> • na dolgi rok 2032

Slika 24: Avanturistična igra Pobeg iz Železnikov (Escape Železniki)

Cilj	TURISTIČNA IN CESTNA SIGNALIZACIJA
Namen	<ul style="list-style-type: none"> • obveščanje turistov in drugih udeležencev v prometu o splošni ponudbi kraja, o turističnih, kulturnih, zgodovinskih in naravnih znamenitostih • zaustavitev gostov pri turističnih, kulturnih, zgodovinskih in naravnih znamenitostih
Predlog ukrepov	<ul style="list-style-type: none"> • zahteva po zamenjavi tabel (Direkcija RS za ceste) • pripraviti celovit predlog za postavitve turistične signalizacije, v skladu s pravilnikom • postavitve turistične signalizacije • z informativnimi tablamami označiti kulturne spomenike in naravne znamenitosti • postavitve označevalnih tabel v naseljih (hišne številke, domačije, znamenitosti,...) • označitev spomeniško zaščitene hiše in objektov
Nosilci	<ul style="list-style-type: none"> • Občina Železniki • Javni zavod Ratitovec • krajevne skupnosti
Časovna opredelitev	<ul style="list-style-type: none"> • na dolgi rok 2032

Slika 25: Zbor motoristov Selške doline na Soriški planini

Cilj	OZNAČITEV PEŠPOTI V OBČINI ŽELEZNIKI
Namen	<ul style="list-style-type: none"> • povečanje rekreativnega turizma • dodana vrednost obstoječi ponudbi • povezovanje turističnih in gostinskih ponudnikov • zagotavljanje kvalitetnega preživljanja prostega časa za družine • spoznavanje novih krajev
Predlog ukrepov	<ul style="list-style-type: none"> • izdelava zemljevidov in objava opisov na spletu • digitalizacija poti • postavitve tabel na vstopnih točkah • trženje poti • izdelava trganke • uporabiti sredstva iz turistične takse
Nosilci	<ul style="list-style-type: none"> • Javni zavod Ratitovec • krajevne skupnosti • turistična društva • Turizem Škofja Loka • Osnovna šola Železniki
Časovna opredelitev	<ul style="list-style-type: none"> • na kratki rok 2026

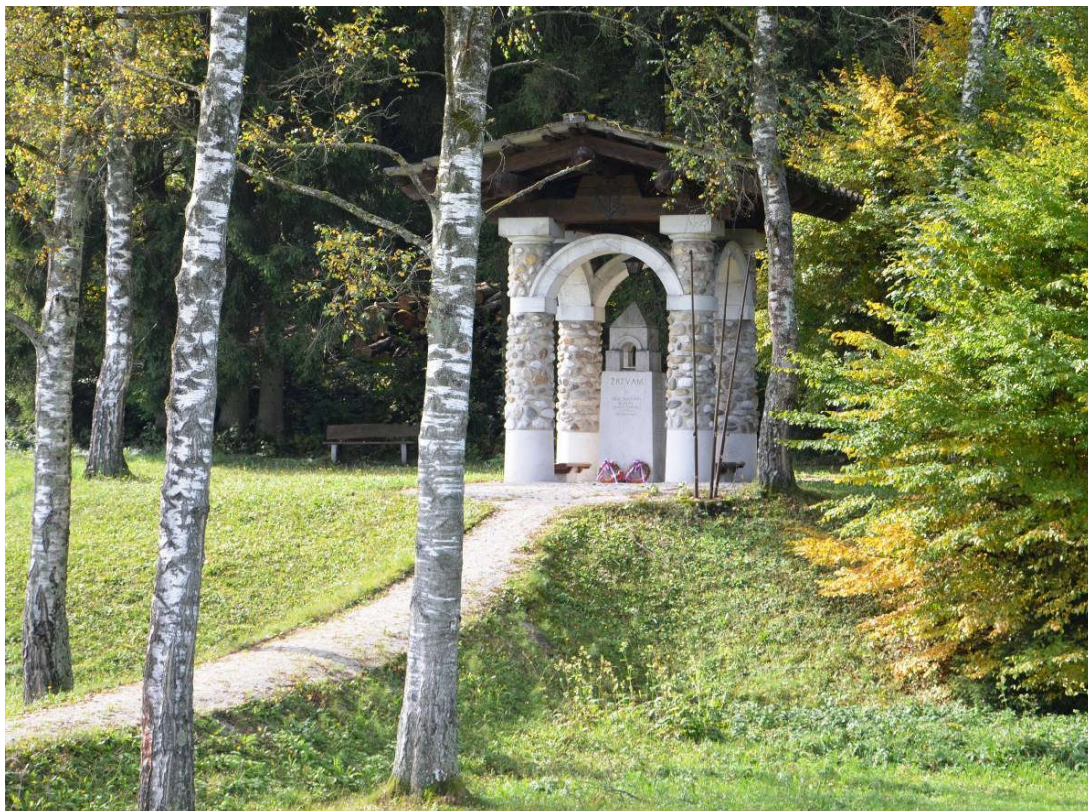

Slika 26: Šah na trgu pred plavžem

Cilj	KAKOVOSTNA GOSTINSKA PONUDBA
Namen	<ul style="list-style-type: none"> • večja mreža gostinskih ponudnikov • kvalitetna lokalna hrana • več turističnih kmetij
Predlog ukrepov	<ul style="list-style-type: none"> • motiviranje in usposabljanje novih ponudnikov • dodeljevanje mikro občinskih spodbud • prijava na razpise • izgradnja tržnice
Nosilci	<ul style="list-style-type: none"> • zainteresirana javnost • gostinski ponudniki • lokalni ponudniki hrane • kmetije • Občina Železniki
Časovna opredelitev	<ul style="list-style-type: none"> • na dolgi rok 2032

Slika 27: Plečnikov spomenik v Dolenji vasi

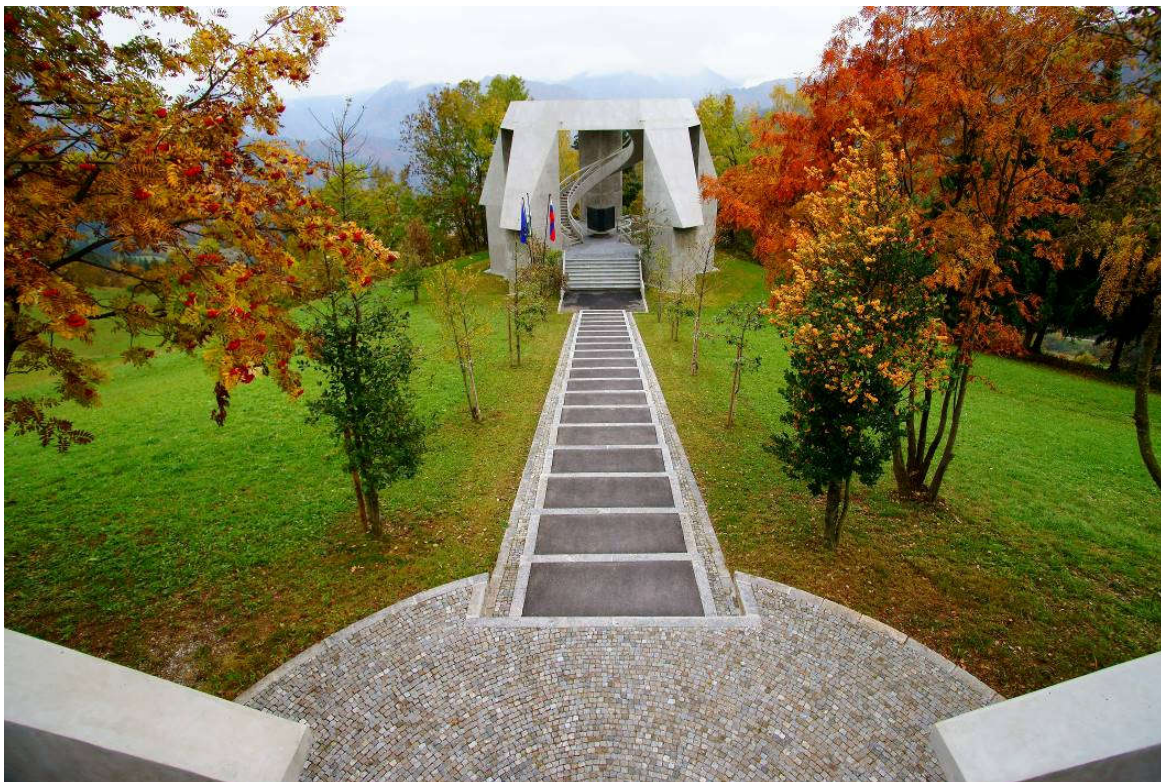
Cilj	PROFESIONALIZACIJA KADROV V TURIZMU
Namen	<ul style="list-style-type: none"> • strokoven, izobražen kader za delo v turizmu • ohranjanje rokodelskih veščin • prikaz rokodelskih veščin gostom
Predlog ukrepov	<ul style="list-style-type: none"> • izobraževanje • zaposlovanje • finančne spodbude za ohranjanje dejavnosti • predstavitev teh poklicev in dejavnosti v OŠ • spodbujanje rokodelcev k ohranjanju veščin in nadaljnjemu posredovanju znanja
Nosilci	<ul style="list-style-type: none"> • Javni zavod Ratitovec • Razvojna agencija Sora • Občina Železniki • gostinsko-turistični ponudniki • rokodelci • Čipkarska šola Železniki (OŠ Železniki)
Časovna opredelitev	<ul style="list-style-type: none"> • na dolgi rok 2032

Slika 28: Kovač pri kovanju žebļjev

Cilj	UREJANJE MESTNIH IN VAŠKIH JEDER
Namen	<ul style="list-style-type: none"> • povečanje turističnega obiska • doprinos h kakovosti življenja domačinov • oživitev mestnih in vaških jeder • ohranitev enotnega videza • vzpostavitev peš cone
Predlog ukrepov	<ul style="list-style-type: none"> • odkup starejših praznih hiš • umirjanje prometa • zelene površine • predhodno pripraviti projektno dokumentacijo
Nosilci	<ul style="list-style-type: none"> • Občina Železniki • krajevne skupnosti • posamezniki
Časovna opredelitev	<ul style="list-style-type: none"> • na dolgi rok 2032

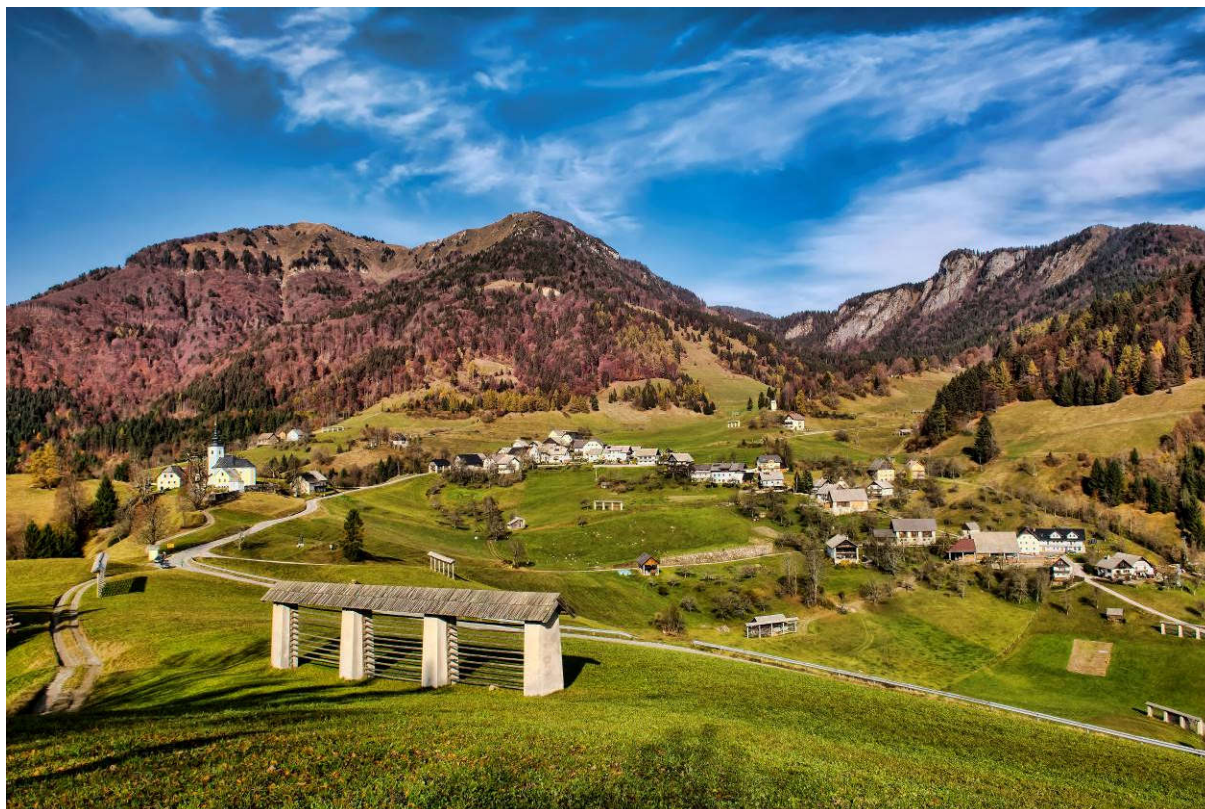

Slika 29: Spomenik v Dražgošah

Cilj	VKLJUČITEV V SHEMA GORNIŠKE VASI
Namen	<ul style="list-style-type: none"> • povečanje turističnega obiska • povečanje prepoznavnosti med tujimi turisti • povečanje turistov pohodnikov
Predlog ukrepov	<ul style="list-style-type: none"> • srečanje in pogovor s krajanji iz gorniških vasi in pregled kriterijev za vključitev ter možnih posledic • ogled možnosti z njihovim predstavnikom • priprava vloge za vstop
Nosilci	<ul style="list-style-type: none"> • Občina Železniki • turistični ponudniki • krajevne skupnosti
Časovna opredelitev	<ul style="list-style-type: none"> • na dolgi rok 2032

Slika 30: Sorica (foto Stane Gortnar)

Cilj	OHRANITEV NARAVE NA RATITOVCU
Namen	<ul style="list-style-type: none"> • ohranitev narave na Ratitovcu brez dodatnih posegov • ohranjanje flore in favne
Predlog ukrepov	<ul style="list-style-type: none"> • PD pošlje dopis na občino in strokovni svet za turizem, v katerem pojasni, kako ceste oz. vlake spremenijo veduto pokrajine in kakšne posledice ima to dolgoročno za obiskovalce ter za živalski in rastlinski svet, ki je prisoten na tem območju • dogovor vseh deležnikov, ki tangirajo na območje Ratitovca, o neposeganju v veduto pokrajine, s čimer se ohrani neokrnjenost narave.
Nosilci	<ul style="list-style-type: none"> • Občina Železniki • Planinsko društvo za Selško dolino
Časovna opredelitev	<ul style="list-style-type: none"> • na kratki rok 2025

Slika 31: Planika

6. ČLANI DELOVNE SKUPINE ZA PRIPRAVO STRATEGIJE RAZVOJA TURIZMA OBČINE ŽELEZNIKI ZA OBDOBJE 2023 – 2032

- Polona Golija
- Gregor Habjan
- Nataša Habjan
- Jani Košmelj
- Andreja Križnar
- Ana Lušina
- Miha Markelj
- Katja Mohorič Bonča
- Jernej Peternelj
- Julijana Prevc
- Valerija Štibelj
- Tomaž Weiffenbach

Slika 32: Maketa vigenjca v Muzeju Železniki (foto: Igor Mohorič Bonča)